Ը. ՏԱՐԻ 2350 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 15 ՏՐԷ 4384 — 23 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1891 — 3 ՃԷՄԱԶԻԻԼ ԷՎՎԷԼ 1309 — ՇԱԲԱԹ

40 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆԼԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خاننده آروه‌لك
غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du Journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար տարեկան	150
» » վեցամսեայ	75
» » եռամսեայ	40
Օտար երկիրներէ տարեկան	56
» » վեցամսեայ	28
Ընթիր թուղթի վրայ տանուած ապագր. տարեկան	Օտ. Ոսկի 2
Գաւառաց թղթատարի ծախք միօրինակ	Ղրշ. 50

Խմբագրութիւն ղրկուած նամակ կամ լրագրութիւն կը չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Արեւելքի ներկայ համարը, բաց ի իւր սովորական նիւթերէն, կը պարունակէ նաեւ հետեւեալ յօդուածներ.

ՄԱՅԻՐՊԷՍ (կենսագրական ծանօթութիւն) — ԱՐԹԻՒՐ ԲՈՒՏԷՆ.

ԳԻՏԱԿԱՆ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ (Բոյսերն ու էլեկտրականութիւնը) — Վ. ԳԱԼԷՍԿԱՆԵԱՆ

ԱՍԿԴԱ (Իրական Վէպ Քարմէն Սիլվայի) — Թարգմ. Թ. Թ.

ՔԱՂՈՒՐԻ ԱՆԵԱՆՕԹ ՍԻՐՈՒՀԻՆ — Ե. Գ. ԷՐԿԱՆԵԱՆ

ԳԱՏԸ ԳԻՒՂԻ ԿԻՆԵՐԸ — ԳՆԴԱՍԵՂ

ՅՈՒՇԵՐ ԵՒ ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԵՐ

ՀԱՐԻՒՐ ՖՐԱՆՔՈՆՈՅ ՊԱՆՔՈՏՈՄՍԸ (նորավէպ)

Կը յիշեցուննք «Արեւելքը» ձեռքէ գնողներուն որ չմոռնան ներկայ թերթին հետ լրագրավճառէն պահանջել նաեւ յաւելուածը որ անվճար թուղթի վրայ տպուած է։ Ամբողջին գինը 40 փարա։

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՆՈՅԵՄԲ. 23|5 ԴԵԿՏ. 1891

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՔՍԱՆԵՒՀՆԳԱՄԵԱՑ ՅՈՌԵԼԵԱՆ ԳԱԼՖԱԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑԻ

Բ.

Կարծուածին չափ խեղճ չէ Խասդիւղ, քանի որ վաղն առիթ պիտի ունենայ փառաւոր յաղթելեան մը տօնելու։ Ամեն. Ս. Պատրիարք. Հայրը պիտի պատարագէ Խասգիւղի Ս. Ստեփաննոս եկեղեցւոյն մէջ, օրհնելով ի շատակն Գալֆաեան Որբանոցի հիմնադիր Սրբուհի Մայրապետին և բարեբաստ որոց նիւթական աջակցութեամբ այն մեծանուն Հայուհին յաջողեցաւ օրինակելի հաստատութիւն մը կազմել, և յետ պատարագին, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարի այն մատան մէջ՝ Ս. Աստուածածնայ անուան նուիրեալ՝ զոր իւր հոգեվար վիճակին մէջ Սրբուհի Մայրապետ յաջողեցաւ կանգնած տեսնել իւր Որբանոցին մէջ, որ այսու ո՛չ միայն բարեգործական այլ և կրօնական սրբավայր մը դարձած է, և ուր կը հանդչին ոսկերք հիմնադրին։ Այս կրօնական հանդիսից ըստ ամենայն հաւանականութեան պիտի կարողանայ անձամբ դանուիլ Արժ. Տ. Արծրունի քահանայն, ըստ վաւերական հաւուց այն 105 տարեկան նահապետ Խասդիւղի, որոյ տան մէջ, ճիշդ 25 տարի յառաջ, հանդուցեալ կարապետ վարդապետ Շահնազարեան և Տ. Ներսէս Պատրիարք խորհուրդ տուած էին Սրբուհի Մայրապետին, բարեգործական հիմնարկութեան մը կամ ձեռնարկութեան մը նուիրելու իւր անձն։ Աւասիկ անուններու շարք մը որք ինքնին կը ներկայանան մեր դրչին՝ ԳալֆաեանՈրբանոցի յոբելեանին վրայ խօսելու առթիւ, — Շահնազարեան վարդապետ, Ներսէս Պատրիարք, Սրբուհի Մայրապետ, Արծրունի քահանայ, — ամենքը մէկ մէկ կերպ եղական անձնուիրութիւններ, զորս մի եւ նոյն ժամանակ արտադրող և Հայութեան ներկայացնող թաղ մը իրաւունք ունի միշտ բարձրագոյնս կենալու, և վաղանցիկ ճգնաժամերու մէջ չվհատելու։ Եթէ զՏ. Արծրունի քահանայն աւելի քան մէկ դարէ հետէ քաջողջ ապրեցնել կարենալուն համար խասգիւղ կընայ պարծիլ իւր օգին առողջութեամբ, իւր բարոյական առողջութեամբ ալ կընայ պարծիլ Խասգիւղ՝ կանացի առաքինութեան այնպիսի նշանաւոր պացոյց մը ի հանդէս բերելուն, ինչպէս է կեանքն ու վարքն Սրբուհի Մայրապետին։ Թերահաւատութեան և բարոյական թուլացման ժամանակներու մէջ, ուր քիչեր գեղեցիկ սեռին վրայ կը խօսին առանց երկմտութեան և ուղիղ մտօք, աւելի քան երբեք է գեղեր ի վեր հանել հայ կնոջ մը անձնուրացութիւնը, գթասրտութիւնն, անկուսկ կամեցողութիւնն և անվհատ գործունէութիւնն, որովք կը յաջողի Կ. Պոլսոյ հայ Ժողովրդեան պիտանի հաստատութեանց մին կազմելու, զորս ամեն ազգ պիտանի համարած է իւր մէջ, բայց Կ. Պոլսոյ հայ Ժողովուրդը չէր ունեցած ցայսմայր։ Որբանոցներ հայ ազգին մարդասիրութիւնն հիմնած է այլ և այլ ժամանակներ և ամեն բազմամարդ վայրեր, բայց աղջկանց յատուկ որբանոցի հաստատութեան մէջ այնպիսի փափուկ նկատումներ, զգուշանալի այնպիսի կէտեր կան, որ մինչև Սրբուհի մայրապետին ժամանակն աղջկանց Որբանոց չէր հիմնուած ի Կ. Պոլիս, անկէ՛ի վեր ալ չէ հիմնուած, եւ ծայրագոյն պարագայից մէջ միայն Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձուք ի պատասխանութիւն ընդունած են որբուհիներ, կանանոցի բաժնին մէջ խնամուելու համար, բայց առաջին պատեհութեամբ իբրեւ հոգեզաւակ կամ իբրեւ սպասուհի հեռացնելու պայմանաւ։ Աղջկանց Որբանոց մը կնոջ գործ է, առաքինի կնոջ, անձնուէր կնոջ և ո՛չ թէ թոշակաւոր պաշտօնեայներու, մանաւանդ արական սեռէ թոշակաւոր պաշտօնեայներու տնօրէնութեան ներքեւ գտնուող հաստատութիւններու մէջ։ Ամենազօր կարծուած զօրաւոր սեռը կը տկարանայ շատ մը բաներու մէջ։ Խելքով կրնայ գերազանցել, այլ յամենայնի ուր սիրտ պէտք է, ուր զգացում խնդրելի է, տկար սեռն է հզօրագոյնն։ Եթէ այս պատճառաւ նոյն իսկ հիանդ այրերու խնամածութիւնը լաւագոյն կը կատարուի կին հիւանդապահներու ձեռամբ, ո՞րչափ աւելի աղջկանց Որբանոց մը կիներու գործն է խնամել։ Բայց Սրբուհի Մայրապետ հաստատեալ Գթութեան Բոյր մը չեղաւ, ինչպէս կը տեսնենք եւրոպացի ազգաց մէջ, ուր Գթութեան Բոյրեր կը շատանան կրթել և խնամել որբուհիներն այն Որբանոցներու մէջ զորս շատ անգամ հոռմէականութենէ դարձած նշանաւոր եկեղեցական մը որ լաւ կը հասկնայ ասանկ բաներէ, անցեալները կը հաւատէր մեզ որ եթէ հռոմէական եկեղեցւոյն պատկիներ, Սրբուհի Մայրապետ օր մը կրնար սրբանալ, Հռոմայ եկեղեցւոյն երանելեաց կարգը դասուիլ, և տարւոյն մէջ օրմ՛ուենեալ իւր յիշատակութեան եկեղեցւոյ մէջ։ «Եռ ինքս կը տատնձնէի իւր ջատագովութիւնն ի Հռոմ, և յաջողելու լիայոյս վստահութեամբ, եթէ նոյն պահուն ե՛ս ալ Հռոմայ եկեղեցւոյն անդամ դտնուէի», կը յարէր ճարտարախօս վարդապետն ատտուածաբանութեան։ Թէեւ Հայաստանեայց եկեղեցին շատոնց փակած է իւր սուրբերու արտադրման հաշիւն, և բաւական ժամանակէ ի վեր եղածին էլ՝ ոչ կ՛ընէ, բայց այդ պակաս հայ Ազգն ինք անշուշտ կը լրացնէ՝ իւր սքանչացման, իւր հաճակրութեան մէջ միշտ մասնաւոր տեղ մը վերապահելով այս մեծանուն կնոջ յիշատակին։

Եւ սքանչացումէ ու հաճակրութենէ աւելի բան մ՛ալ կը պարտի Ազգն։ Հաստատութիւն մը որ ամեն դժուարութիւններ յաղթահարելով 25ամեակ մը կը բոլորէ աւելի քան երբեք արդիւնաւոր և յուսալից վիճակի մէջ, ազգային հաստատութեանց կարգին մէջ «քաղաքացիութեան իրաւունք» մը ստացած պէտք է համարուի և իւր բարեկարգ տեւականութիւն ընդհանուր Ազգին համար ալ կարեւոր նկատուի, օրչափ ալ Սրբուհի Մայրապետ՝ ազգային իշխանութեան վերին հսկողութեան ներքեւ՝ իւր հաստատութիւնն ինքնօրէն հիմնց վրայ դրած լինէր, զերծ կացուցանելու համար նեղացուցիչ ձեռնադրութիւններէ որք չատ անգամ բարի դիտաւորեալ կը խանգարեն լաւագոյն գործերն ու հաստատութիւնները։ Գալֆաեան Որբանոցն որոյ հաստատման և 25ամեայ գոյութեան համառօտ մէկ նկարագիրն բրինք մեր նախորդ յօդուածով (անցեալ ուրբաթ հրատարակեալ,) այսօր տարեկան եօթն—ութ հարիւր ոսկւոյ ծախք ունի, որոյ դէմ ապահովեալ հասոյթ կայմիայն 270 ոսկի, [որուն 100 ոսկին կալուածներէ և 170 ոսկին պետական հացի և մսի պարէնին արժէքն։ 100 ոսկւոյ չափ ալ ապահովեալ նուէրներ ընդունելով, իւր տարեկան ծախքին կէսէն աւելի բաց կը մնայ, և պատահական ու մասնաւոր նուէրներէ պէտք է հայթայթուի ամեն տարի։ Որբանոցին համար բարեբախտութիւն մ՛է որ հոգեվոյս հիմնադրին յաջորդ համեստուհի Երանուհի մայրապետ ո՛չ միայն համեստ աղջիկ մ՛է այլ և շատ գործունեայ և ճարպիկ երիտասարդուհի մը, որ հոգւով ու մարմնով այս բարեգործութեան անձնուէր, վտիտ մարմնոյ մը մէջ հարուստ հոգի մը կրելու ամեն ապացոյցները կ՛ընծայէ։ և յուսալի կ՛ընէ թէ իւր ճկուն այլ ջղուտ ձեռաց մէջ[Որբանոցն ո՛չ նուազ յաջող ընթացք մը ունենայ յապագային։ Այս բանիս համար, կ՛արժէ որ Ազգին ամեն դասակարգերն, այլ մանաւանդ բարեկեցիկ տիկնայք բարոյապէս և նիւթապէս սատարեն Գալֆաեան Որբանոցին բարօրութեան, որոյ 25ամեայ ցորելեանը բերկրութեան առիթ մ՛է մեր ամենուս համար։

ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՔ ԵՒ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՃՆՇՈՒՄ

Տեղական մամուլներէ մը կ՛ամբաստանէ Նախորդ Քաղաքական Ժողովը թէ դաւառներուն տալիք երեսփոխանաց տեղ ընտրելիներ ցուցեր և ճնշումի գործ դրեր է դաւառներուն վրայ, որպէս զի Պարիզաքարանի ընտրելեաց քուէ տան։

Անցեալ օր կը դիտէինք թէ մեր կարծեցեալ Ժողովրդապէտքը իրենց գլխաւոր դաղափարներն ու նշանաբանները Ֆրանսայի ռամկավարականաց, արմատականաց և ընկերվարականաց սովորական յայտարարութիւններէն կ՛ընդօրինակեն։ Որովհետեւ Ֆրանսայի մէջ այդ անհաշտելի տարբերք ամեն երեսփոխանական ընտրութեան առթիւ candidature officielleի (պաշտօնական ընտրելիութեան) դէմ կը բողոքեն, մեր կարծեցեալ Ժողովրդապետքը խորհած են թէ այդ վէճը կրնան նոյնութեամբ Գուշ Դափուի Պարիզաքարանը փոխադրել։

Բայց, խնդիրն ընդհանուր կերպիւ մը նկատելով, օրուան իշխանութեան մը, Վարչութեան մը, իւր գաղափարները դաւանող իւր ընտրելիներն ընտրել տալու հետամուտ լինելն անսովո՞ր, անլո՞ւր բան մ՛է։ Ցնչեցինք Ֆրանսան, ժամանակիս ամենէն ժողովրդական կազմակերպութիւններէն մին ունեցող երկիրն, ուր դեռ մինչև մօտ ժամանակներս իշխանութիւնն իւր ընտրելիներն ազդուապէս կը յանձնարարէր դաւառային պաշտօնէութեանց, և ա՛յսօր իսկ նոյն դրութենէն չէ հրաժարած։ Ձեռքի տակէ յանձնարարելով ալ չի շատանար։ Բազում այն է զի ուր որ երեսփոխանի ընտրութիւն պիտի կատարի, իշխանութեան ներկայացուցիչը հոն կը դիմեն և ընտրողները կենդանի բանիւ կը համոզեն որ օրուան իշխանութեան կուսակցի մը տան իրենց քուէն։ Սահմանադրութիւն Ռնդիոյ մէջ ծնունդ առած է, և հոն, սահմանադրական լուսամտութիւն այն ազատ բնավայրին մէջ, դեռ անցեալ չարխուն կատարուած ընտրութեան առթիւ, օրուան իշխանութեան ներկայացուցիչը բանիւ բերանոյ և տուն տուն շրջելով կը համոզէին ընտրողներն որ Վարչութեան ընտրելիներն տան իրենց քուէն։

Իսկ ի մեզ, Վարչութիւնք, ո՛րն ալ ըլլայ, դաւառացւոց դիւրութեան համար, սովորութիւն ըրած են ընտրելի մէկ երեսփոխանին տեղ մի քանի ընտրելիներ ցուցնել, մինչեւ իսկ յանձնարարել այս կամ այն մասնաւոր անձնաւորութեանց ընտրութիւնն, որոց ներկայութիւնն Ազգ. Ժողովոյ մէջ օգտակար կը դատին ազգային գործոց բարւոք ուղղութեան։ Բայց այսպէս վարուելով Վարչութիւնք բնաւ չեն կապատած գաւառաց ընտրողական իրաւունքն, որք միշտ ազատ Ցեացած են վարչական ցանկէն դուրս ընտրելիներ իրենց երեսփոխան նշանակելու։

Հրաժարեալ Քաղաքական Ժողովն ա՛յն աւելի՞ն ըրեր է։ Ի՞նչ ըրեր է։ Ի՞նչպիսի զգծում, ապօրինութիւն գրծեր է։ Թո՛ղ համարձակ գրուցուի որ իմանանք և դատենք։

Գաւառացիք միշտ Կ. Պոլսէ հրահանգ խնդրած են իրենց ընտրելիք երեսփոխանաց նկատմամբ։ Պոլիս գրտնուող դաւառացի էլլեցոցիք օրուան Քաղաքական Ժողովէն շատ աւելի երեսփոխանցու ընտրելիներ առաջարկած են իրենց դաւառացի եղբարց։ Իսկ հանգուցեալ Ստեփան Փափազեան, Ժողովրդականութեան սիրահարը, պերճախօս պաշտպանն երեսփոխանական թոյլտուութեանց և Ազգ. Ժողովոյ իրաւանց, միամիտ չա՛տ աւելի ընտրելիներ առաջարկած է դաւառներուն քան Սահմանադրութեան հաստատումէն ի վեր իրարու յաջորդող ամեն Քաղաքական Ժողովներն ի միասին առեալ։

Գայով այն առարկութեան թէ նախորդ Քաղաքական Ժողովոյն ի գործ դրած «ճնշման» բերմամբ, «Մասիս է» «Մաշկոնութիւն (՞.) զուրկ անձնաւորութիւններ մեծամասնութիւն սկսան «կազմել երեսփոխանական Ժողովին «մէջ,» նախ հետաքրքիր ենք իմանալ թէ ի՞նչ ըսել է «Մասիս» «Մաշկոնութիւն», թէ այս բացատրութեան ֆրանսերէնը կամ անգլիերէնն ի՞նչ է, և եթէ «Մասիս» իմացականութիւն կընայ ըլլալ, ո՞րն է արդեօք «անմիտ իմացականութիւն», արդեօք անո՞ւնն է որք անհիմն բաներ կը գրեն Ժողովականութիւն շահելու համար, և, վերջապէս, արդի Ազգային Ժողովոյն մէջ ո՞րք են «մասաւոր իմացականութենէ» զուրկ այն երեսփոխաններն որք Ժողովոյն մեծամասնութիւնը կը կազմեն եղեր այժմ, չնորհիւ նախորդ Քաղաքական Ժողովոյն մեքենայութեանց։ Արդեօք ըսե՞ լ կ՛ուզուի թէ Ազգին այժմեան երեսփոխանաց մեծամասնութիւնն անմիտ մարդիկ են։

Արդեօք չափազանց՞ է մեր հետաքրքրութիւնն, որ լուսաւորուիլ կը խնդրէ այս ամեն հրատապ խնդրոց վրայ։

ՀՈՅՈՑ ՊՈՏԵՐԻԱՐՔՆԵՐՆ ԵՒ ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԱՐՈՒԵՍՏ

ՄԻՒՀԷՆՏԻՍԵԱՆ ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻՒ

Տեղական մամուլներէ մը Մուհէնտիսեանի կենսագրութեան առթիւ յիշելով Տ. Աստուածատուր Պատրիարքին ընդգիմութիւնը Մուհէնտիսեան տպարանին առանց Պատրիարքական հրամանի բացման, առիթը չի փախցներ՝ ըստ իւր սովորութեան՝ հարուած մը տալու Հայոց Պատրիարքական իշխանութեան։ Իւր խորին պատմագիտութեան վրայ յենլով, որոյ փորձերն ո՛չ սակաւ ընծայեց վերջերս, կը գրէ սա կարուկ տողերն, որք անշուշտ մեծ ժողովրդականութիւն պիտի շահեցնեն իրեն։

—)(103)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼԵԻ

ԵՐԿՈՒ ԱՆՄԵՂՆԵՐ

ԺԻԼ ՄԱՌԻ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

ՈՍՐԻՆ ՄՕՏ

Բ.

Ագարակին մէջ այնքան տխրութիւն կը տիրէր որ Շարլօ և Պերթին սկսան մտահոգ ըլլալ։ Ագարակապանն ըսաւ թէ քիչ առնէն ամեն բան պիտի գրաւուէր և ի վաճառ հանուէր։ Եւ ա՛լ չէր կրնար ծառայներն իր քով պահել։

Այն տեղն տղայք նորէն սարսափի մէջ ինկան։

Նորէն յանձնո՞թն, նորէն ըստ բախտի թափառայածութիւնն մեծ ճամբայներուն վրայ, առանց բարեկամական խօսք մը լսելու, առանց ժպիտ մը տեսնելու, ամեն մարդէ մերժուած։

Ուրեմն չ՞պիտի վերջանար այդ կեանքը։

Երկուքն ալ մեծ սէր կը տածէին Բիէռ-տը-Մարպոի տիրոջն ու տիրուհւոյն նկատմամբ, որք այնքան սիրալիր կերպիւ ընդունած էին զիրենք և որք պիտի խնայէին անշուշտ այն նեղութիւնն որով ապառնացեալ էին խեղճերը։ Բայց ստակի խնդիրը զանոնք կը նեղէր։ Շարլօ և Պերթին լսած էին զայս, և ի՞նչ կրնային ընել իրենք որ բա՛ն մը չուներին։

Դաղտնապէս կուլային։ բայց ի զուր ինքզինքնին կը ծածկէին, ժան Վիօլէն և Մառի-Թերէզ կը գուշակէին անոնց արցունքներն և իրենց յուսահատութեան մէջ, քաղցր և քաղաքավարի խօսքեր կուղղէին լքեալներուն, այնքան մեծ էր իրենց բարեսրտութիւնը։

Պատճառն այն է որ ժան և Մառի սկսած էին իրենց որդւոց պէս սիրել զանոնք և շատ կը տիրէին մտածելով որ սարկաւած էին բաժնուիլ անոնցմէ՝ ա՛լ չտեսնելու պայմանաւ։

Լքեալներուն տխրութեան խկոյն միացաւ սարսափ մը որ զանոնք ընկղմեց անցեալն այն անձկութեանց մէջ, որոյմէ ազատած կը կարծէին ինքզինքնին ագարակ մտնելնէն ի վեր։

Օր մը որ Շարլօ իր ոչխարները կ՛արածէր Բիէռ տը-Մարպոի ետին, անտառի մը անկիւնն, որուն անունն էր Պուրքլօ և որ մեծ անտառին կից կը գտնուէր՝ սրածայր ձեւով մը վեր բարձրացած, բլուրին գառիվայրին, քարուտ եւ խորտուբորտ ուղղոյն վրայ՝ որ անտառին մէջէն կ՛երկարէր, նշմարեց սիլուէդ մը որ կերթեւեւկէր, իրր թէ ուզէր առանց տեսնուելու իրեն մօտենալ։

Շարլօ սուր աչքեր ունէր և սարսռացած էր կարծելով թէ կը ճանչնայ այդ մարդը։

Բայց սա կ՛անհետէր այդ պահուն ճամբուն խորն ինկելով։

Բայց վայրկեաններ անցան և Շարլօ նորէն չի տեսաւ զայն։

Այն տեղն չունչ առաւ՝ ամոքուած։

—Ի՞նչ տխմարութիւն, մրմնջեց . . . մտածելով անոր վրայ զոր ճանչնալ կարծած էր . . . ի՞նչպէս կարելի է որ անիկա հոս գտնուի։

Եւ նշմարելով ոչխարներ որք ցորենի դաշտ մը կը մտնէին, սուլեց Բարկիոնին որ կը քնանար և որ ոտքի ելաւ։

Իր գաւազանին ծայրովն անասուններն անոր ցուցուց։ Բարկիոն մեկնեցաւ արագասլաց։ Ա՛լ չէր տեսնուեր որ նա երեք թաթ միայն ունի։ Ոչխարներու թաւ բուրդերուն վրայ ցուկի քանի մը հարուածներ և հօտն հաւաքուեցաւ։

Ցետոյ, եկաւ պառկեցաւ իր երիտասարդ տիրոջ, նախկին մաքսախոյսին, ոտքին տակ և խորունկ հառաչ մը արձակեց՝ քաղցր ու բարի նայուածք մը ուղղելով Շարլոյի։

Նոյն պահուն քարուտ ճամբուն վերեւը նշմարուած սիլուէդը նորէն կ՛երեւէր անտառին ծայրը, դաշտին եզրը, Շարլոյէն երկու հարիւր մեթր հեռու։

Տղուն սիրտը կը տրոփէր, դէմքը համակ տժգունած էր։ Եւ իր սարսափայտ խոշոր աչուքներն ալ չէին զատուեր մարդէն։

Միւսը, վարը, հեռուն, կանգ առած էր և Շարլոն կը դիտէր։

Եւ սա կ՛ըսէր։

—Աստո՛ւած իմ, Աստո՛ւած իմ, ի՞նչն է։

Մարդն իր որոշումն ընելու երեւոյթ առաւ։ Արձակ համարձակ դէպի Շարլօ եկաւ մեծաքայլ։

Եւ Շարլօ կը մնար հոն, անշարժ, կայծակնահար։ Շրթունքը միայն կը թոթովէին բառեր զորս անկարելի էր հասկնալ, եւ որք աղօթքի պէս բաներ էին, յորս կ՛որոշուէր Պերթինի, սիրեցեալ Պերթինի անունը։

Մարդը կը յառաջանար, միշտ կը յառաջանար։

Եւ իսկոյն մօտիկցաւ։ ցնցոտիներ հագած էր, ազազուն կերպարանքով, անգութ և անհաճոյ երեւոյթով՝ հակառակ իր երիտասարդութեանը։

Եւ ձեռներն երկնցուցած, խոշոր ձեռուքներ, կ՛ըսէր։

—Շարլո՞ն է։ Դո՞ւն ես, իմ ծերուկս։

Այդ մարդը Պարուլն էր։ Եւ ահա պատճառն թէ ի՞նչու Շարլօ կը դողդղար։

—Կը վայլե՞ր ըրածդ, Շարլօ։ Սակայն ամեն բան ինձ կը պարտիս։ Առանց ինձի Թրեյնի անտառին մէջ հիմակ անդիի աշխարհք գացած էիր։ Եւ ասկից զատ ո՞վ ապրեցուց քեզի։ Նորէն ես։ Իսկ դուն երկար ազատիկին հետ առիր քալեցիր, անանկ չէ՞, ծերուկս։

Եւ բռնի կը սեղմէր երիտասարդ հովիւին ձեռները, ջախջախելու ատիճան կը սեղմէր։

Շարլօ չէր պատասխաներ։ Այլայլած կը մնար, չկրնալով հաւատալ ո՛չ իր աչուքներուն ոչ ականջներուն։

Իրաւ, ինքն իր անձին համար երկիւղէ, ի՞նքն է։

Երկար ատենէ ի վեր երիտասարդ աւազակին ազդեցութենէն օձիքն ազատած էր։ Եւ ինքզինքնոր ու քաջասիրտ էր, բան մը զոր ապացուցած էր Պերթինը պաշտպանելուն առթիւ։

Բայց ուղղակի Պերթինի համար կը վախնար։ Մանկամարդ աղջկան դէմ Պարուլի կողմէ ամեն բան յուսալի էր։

Պարուլ շատ յոգնած կ՛երեւէր։

Մանրօրէն գեանին վրայ տարածուեցաւ։

Բարկիոն մոլտալ սկսաւ, բայց Պարուլ կից մը տուաւ, որ բարեբախտաբար չի հասաւ շունին։

—Հէ՛յ, ինձի չե՞ս ճանչնար, դո՛ւն։

Եւ հեգնօրէն Շարլոյին երեսը նայելով։

—Ինձի նայէ՛, ծերուկս, անօթի կը մեռնիմ . . . քիչ մը հաց չունի՞ս որ կոկորդէս վար քշեմ։

Շարլօ, միշտ լռակեաց, հացը բաժնեց։

—Շնորհակալ եմ, պարոն։

Եւ Պարուլ լափեց հացը, միշտ հողին վրայ պառկած, դէմքը դէպի երկինք դարձուցած։

—Երկար ատենէ ի վեր կուտ չկայ, Շարլօ, տեսնելիք գործ ալ չկայ։ Շատ բախտաւոր եմ քեզ հանդիպելուս։ Դուն ստակ ունիս, ինձի հետ պիտի բաժնես։ կը մերժե՞ս։

—Ա՛հ։ Զեմ մերժեր, ըսաւ Շարլօ։ Արդարեւ կը յիշեմ թէ Պերթինի և իմ կեանքս ազատեցիր, եւ ըստ որում դրժբախտութեան մէջ կը գտնուիս, պիտի չունէր։ Երկար ատենէ ի վեր երիտասարդ աւազակին ազդեցութենէն օձիքն ազատած էր։ Եւ ինքզինքնոր ու քաջասիրտ էր, բան մը զոր ապացուցած էր Պերթինը պաշտպանելուն առթիւ։

Բայց ուղղակի Պերթինի համար կը վախնար։ Մանկամարդ աղջկան դէմ Պարուլի կողմէ ամեն բան յուսալի էր։

Պարուլ շատ յոգնած կ՛երեւէր։

Մանրօրէն գեանին վրայ տարածուեցաւ։

Բարկիոն մոլտալ սկսաւ, բայց Պարուլ կից մը տուաւ, որ բարեբախտաբար չի հասաւ շունին։

—Հէ՛յ, ինձի չե՞ս ճանչնար, դո՛ւն։

Եւ հեգնօրէն Շարլոյին երեսը նայելով։

—Ինձի նայէ՛, ծերուկս, անօթի կը մեռնիմ . . . քիչ մը հաց չունի՞ս որ կոկորդէս վար քշեմ։

Շարլօ, միշտ լռակեաց, հացը բաժնեց։

—Շնորհակալ եմ, պարոն։

Եւ Պարուլ լափեց հացը, միշտ հողին վրայ պառկած, դէմքը դէպի երկինք դարձուցած։

—Երկար ատենէ ի վեր կուտ չկայ, Շարլօ, տեսնելիք գործ ալ չկայ։ Շատ բախտաւոր եմ քեզ հանդիպելուս։ Դուն ստակ ունիս, ինձի հետ պիտի բաժնես։ կը մերժե՞ս։

—Ա՛հ։ Զեմ մերժեր, ըսաւ Շարլօ։ Արդարեւ կը յիշեմ թէ Պերթինի և իմ կեանքս ազատեցիր, եւ ըստ որում դրժբախտութեան մէջ կը գտնուիս, պիտի օգնեմ քեզ։

—Կեցցե՛ս, տղայ, ըսաւ միւսը, լեցուն բերանով։ Իս նայէ, Շարլո՛, կոկորդս կայրի, քիչ մը քարիւղ կամ գինի չունի՞ս։

—Զուր միայն կը խմեմ։

—Զո՞ւր, բա՛հ, վերջապէս . . .

—Ունեցածիս կէսը քեզի պիտի տամ։ Երեսուն ֆրանք, բայց պայմանաւ մը . . .

—Պայմա՞ն մը . . . Ա՛հ, ա՛հ, Այս ժամուս պայմաննե՞ր կը դնես։

—Այո։

—Շատ ազէկ, խօսէ, ի՞նչ է նայինք։

—Պիտի ելնես երթաս և ա՛լ այս երկրին մէջ չպիտի տեսնուիս։

Միւսը խորհրդածելու երեւոյթ առաւ։ Զար կերպով մը Շարլօն կը դիտէր։

—Անշուշտ չեմ ուզեր այս անպիտան երկրին մէջ մնալ։ նախ, երկար ժամանակ չեմ կրնար հոս կենալ, վասն զի օձիքս ձեռք պիտի տամ։

—Նորէն գէշ գո՞ր մը գործեցիր։

—Ամարանոցին գողութենէն ետքը գիտես որ Փարիզ գացի ստակս վատնելու ընկերներու հետ։ Երկար ատեն չտեւեց այս։ Այն ատեն ինքներնս ըսի թէ զորավարը նորէն պարկը լեցուցած ըլլալու է։ Ստանայի կը նմանին այդ ծերունիները։ Այն ատեն, նորէն ետ դարձայ, Աքասիա փողոցը, վատահամբաւ տան մը մէջ պզտիկ կռիւ մը ետքն յորում տղայ մը գրեթէ խեղդած թողուցի կնոջ մը պատճառաւ . . .

(Շարունակէն)

«Մարդ կարդացման նպատակով բան մը ընելը պարբերական ազատությունն է։ Եթե ոչ դիր բայց բնի շատ անգամ։»

Այս կարծեցեալ իրողությունն ինքն իրեն ստոյգ համարելով, քիչ մը ետքը սա հետեւությունն ալ կը հանէ.

«Ազգին ուղիմ ասն ասին ապեն կը ցանէ ապ-նը զարթոնաց երբէ պարբերներն երբեց թոռ նը հարցին ընդանիներու և թանիներու համար ազատորել։»

Ակնարկեալ մանրամասնութիւնն ամեն ընթերցողաց նման, մեք ևս յոյժ փափաքող լինելով այս կարեւոր պարագայից վրայ լուսաւորուելու, հետաքրքիր ենք իմանալ թէ Տ. Աստուածատուր Պատրիարքին յանդուգներէն ո՞վ «եթէ ոչ միշտ բայց գէթ շատ անգամ» հետամուտ եղեր տպարաններ փակելու և «մտքի զարգացման նպաստող բաները ընելու»։ Հայոց ո՞ր Պատրիարքն այս խաւարամիտ ուղղութեան հետեւեր է, Մատթէո՞ս Պատրիարքն, Յակոբո՞ս Պատրիարքը, Խրիմեա՞ն, Ներսէ՞ս Պատրիարքը, Յարութիւն Պատրիարքը, թէ ոչ Խորէն Պատրիարք։

Մեք համոզուած ենք թէ այդ ծանր ակնարկութիւնք պատմական հիմ չունին։ Բայց որովհետեւ աւելի դիւրին է հաստատական մը ապացուցանել քան ժխտական մը, կը սպասենք որ ակնարկեալ թերթն ապացուցանէ Հայոց արդի և նախորդ, կենդանի և վախճանեալ Պատրիարքներուն դէմ արձակած այս դատապարտութեան վճիռն, եթէ չուզեր ծիծաղաշարժ զրպարտիչ մը համարուիլ։ Մինչեւ որ ինքն ալ չարդարացնէ ուրիշ վճիռ մը, որուն համեմատ «Զրպարտելու համար երկայն լեզուները տարօրինակ կերպիւ կարմ են ապացուցանելու համար։»

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊԵՐԵՐ ԵՒ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Դժբախտապէս այլ եւս տեղի չկայ կասկածելու թէ քսանեակի դէպքերը տեղի կ'ունենան Զինաստանի մէջ։ Փեքինի մանտարիններուն (գրագէտ և պաշտօնական դասուն) դէմ կանգնած դաւառացի մանտարիններու հակառակ կուսակցութիւնն օրէ օր կ'ուժգնանայ, և դէպի Փէքին կը յառաջանայ։ Քրիստոնէայք զոհ կ'երթան այս բուռն շարժման։ Հակառակ կուսակցութիւնն ի թաքուս «անլուր խրժդժութիւններ» գործեր է։ Պէյժ միսիոնարք ջարդուեր են «սատանայական անգթութեամբ»։ Բմբոստք տղայոց մարմինները ծակ ծակ ըրեր են դանակներով, և անոնց դիակները խորտոներ են չափուրի անցուցած։ Եւրոպացի մայրապետները բրահար եղեր և կիսամեռ թողուեր են։ Պէյժ միսիոնարք դիւցազնական համակերպութեամբ մը մեռեր են։ Անոնցմէ միոյն սիրտն և լեզուն քաշեր հաներ են։ Նահանգին Մանտարինք, որոց պաշտօնն էր բարեկարգութիւն պահել, հանդիսիւ ընդուներ են այս դահիճներ, որք յառաջ կը խաղան, անարգել մանելով կարգ մը քաղաքներ։ Այս շարժումի համանման կ'երեւութիւններու հրաշակաւոր շարժման զոր ինք միսմինակ չկընալով զսպել, Փեքինի վարչութիւնը կոչում ըրաւ անգլիացի Կորսոն փաշան (ի Խարդում սպանուած), և մեծ զոհողութիւններէ և արիւնհեղութիւնէ ետքն հաղիւ յաջողեցաւ։

—Պ. տը Ֆրէսնէի նախարարութիւնը նոր յաջողութիւն մ'ունեցաւ Երեսփ. Ժողովոյ մէջ։ Տահոմէի ափրիկեցի վեհապետին դէմ պատերազմէ ետքը, զոր շատեր քննադատեցին, Ֆրանսայի և այն վեհապետին միջեւ դաշնագիր մը ստորագրուած էր, որով Ֆրանսա թաշակ մը կը յատկացնէ անոր, պայմանաւ որ այսուհետեւ Ֆրանսայի հովանաւորութիւն ընդունի։ Արմատականք, պուլանժէականք և պոնափարթեանք միացան՝ հականախարարական քուէ մը պահանջելով, բայց 54 ի դէմ 445 քուէով վաւերացաւ Տահոմէի դաշնագիրը։

— Գերմանիոյ անցած Հէլկոլանտ կղզին, որ Անգլիոյ ձեռաց մէջ լոկ զբօսավայր մ'էր ուր ծովու բաղնիք մտնելու կ'երթային Գերմանք և Անգլիացիք, գերմանական իշխանութեան ներքեւ կը վերածուի ռազմական կեդրոնի մը, իբրեւ յառաջապահ կայան Գերման Տէրութեան։ Կառավարութիւնը Ռայխսթակէն կը խնդրէ ինն միլիոն մարք որով այս կղզեակ պիտի ամրացուի, Սէմաֆոր մը պիտի ունենայ (նշանախօս հեռագիր), և լրաբեր աղաւնիներու կայան մը։

—Ռուս կառավարութեան մէկ հրամանագիրը թաթար կղերական դասուն կը պատուիրէ ռուսերէն սորվիլ։ Այս մասին Սիմֆերոպոլի թաթար գաղթականութիւնն որոշեց հանրագիր մը մատուցանել Զարին։ Ռուսիկանութիւնը միջամտեց։ Խնդիր ծագեցաւ։ Բանի մը ձերբակալութիւնք տեղի ունեցան։

—Ի Խարքով ժողովուրդն հրէից թաղն աւերեց։ Շատ մը տուներ քանդուեցան, և ինչք և դոյք կողոպտեցան։

—Սոլֆ իրեն հետ կարգ մը հիւանդութիւններ բերած է Ռուսիոյ մէջ։ Հարաւային դաւառաց մէջ, ծաղկոտը կոտորած կ'ընէ։ Ի Բաղան, շատեր զոհ կ'երթան ծանտատենդի (թիֆօ)։

—Ի Ֆրանսա, Նօռմ և Փա-դը-Քալէի դաւառաց մէջ հանքածխոյ արտադրութիւնն, որ անցեալներն ընդհատուած էր, վերսկսաւ, իրաւարարներուն տուած որոշումներուն համեմատ, որք հանքատերաց և հանքագործաց խնդիրներն հաշտեցուցին։

—Դեկտ.ի առաջին շաբթուն, ի Շդէդին, գերմանական նոր զրահաւորի մը ի ծով իջուցման հանդէսը պիտի կատարի, նախագահութեամբ Վիլհէլմ Կայսեր։

—Պերլինի ժամագործի մեծ վաճառական Փաարման և Քոհն տան երկու պետերն այս երկուշաբթի դիշեր ինքնասպան եղան միեւնոյն բէվոլվերով։ Ֆրիտլէնտեր եւ Սոմերֆէլտ տան անանկութեամբ 100 հազար մարքի կորուստը զիրենք այս յուսահատական միջոցին մղած էր։ Պ. Քոհն նամակ մը կը յայտարարէ թէ ինք և իւր ընկեր նախամեծար կը համբրէն մեռնիլ քան խայտառակուիլ։ Ժառանգորդները կը յորդորէ ամեն բան ընել առնելիքներուն գոհացնելու։

—Ֆրանց Եոզէֆ Կայսեր դերդաստանին անդամ Հայնրիխ արշիդուքսն և իւր կին, երկուքն ալ երիտասարդ, որք այս օրերս մեռան, Աւստրիոյ մէջ ուրեք ուրեք այս պահուս տիրող ինֆլուէնցային զոհ եղան, որուն յաջորդած էր թոքատապ։ Հայնրիխ արշիդուքս վիպային եղանակաւ մը ամուսնացած էր իւր կնոջ հետ, նախկին երդչուհի թատրոնի մը մէջ, և այս պատճառաւ հրաժարած էր իւր զօրապետի աստիճանէն, և կայսերական դերդաստանէն մեկուսի կը կենար ըստ մեծի մասին։

— Փեթերսպուրկէ կը ծանուցուի թէ այս երկուշաբթի տեղւոյն Սակարանին մէջ ահաբեկումի տիրեց, այն զրոյցին վրայ թէ Վիհէլմ կայսր դրեր է Փեթերսպուրկի գերման դեսպանին թէ ռուս զօրագնդոց պատուակալ գնդապետի աստիճաններէն կը հրաժարի։ Թէեւ այս լուր չստուգուեցաւ, բայց դեռ կը կարծուի թէ գերման կայսրն ունի այնպիսի դիտում մը։

—Ռուսիա սովիալ նահանգներէն իւր զօրքերը մասամբ կը հեռացնէ։ Այս կերպիւ շատ մը զօրք կը զրկուին պալթիկեան դաւառները։

— Սովիալ դաւառաց մէջ շահադէսներու մթերեալ ամեն արմտիք յարքունիս պիտի գրաւուին այն դներով որով կը վաճառուէին արմտեաց արտածման արգելման օրն, որովհետեւ այժմ շահադէսք անլուր դներ կը պահանջեն։ Բայց կ'ըսուի թէ շատ տեղեր շահադէսք իրենց արմտիքն այնպիսի տեղեր պահած են որ կառավարութեան անհնար պիտի լինի երեւան հանել զանոնք։

—Ռուսիոյ պատերազմական նախարարութիւնն հրամայեց որ զօրաց մէջեն օրոնք որ իրենց պարենէն մաս մը բան թողուլ ուզին յօգուտ սովելոց։ պաշտօնէութեանց կողմէ ընդունուի՝ փոխարէնը դրամ վճարելով այն զօրաց։

—Ռուսիայէն ֆիերու արտածումն արգիլելու խօսք կայ այն պատճառաւ որ Լեհաստանի և այլ ռուսական նահանգաց մէջ շատ մը ֆիեր դնուելով կը զրկուին Գերմանիա և Աւստրիա։ Ձիու վաճառականք օգուտ կը քաղեն ռուս դիւղացւոց թշուառութենէն, որք ոչինչ դներով ձեռքէ կը հանեն իրենց ֆիերը։ Բայց կառավարութիւնը չուզեր որ այս պատճառաւ Ռուսիա զրկուի իւր պաշտպանութեան կարեւոր մէկ միջոցէն։ Դիւղացւոց վիճակն ալ խեղճ է, զի եթէ չծախեն ֆիերնին, պահելու միջոց չունին։ Իրենք ուտեստ չեն գտներ որ իրենց ֆիուն կերցնեն։ Կ'ըսուի նաեւ թէ ռուս կառավարութիւնը կ'ուզէ ֆիերն երկրին մէջ պահել, եթէ սովը սասոկանայ՝ ֆիու միսով մնուցանելու համար ժողովուրդը։

—Վիեննայի լրագիրք գոհունակութեամբ կ'արձանագրեն կայս. կառավարութեան և Սեւ Լերան Կառավարութիւնի միջեւ գոյացեալ կարգադրութիւնն, որով սահմանագլխոց վրայ բարեկարգութիւնն աւելի կատարելպէս պիտի ապահովուի շնորհիւ անխափան ներկայութեան կանոնաւոր զօրաց։

—Սերպիոյ պատանի թագաւորը Սրբոյն Սավայի պատուանշանը տուած լինելով Սեւ Լերան իշխանին, սա փութաց շնորհակալութիւն յայտնել։ Ս. Սավայի պատուանշանն յատկացեալ է գիտնականաց, արուեստագիտաց, գրագիտաց, և այս պատուանշանը տալով Զեռնակորայի իշխանին, սերպ Խնամակալութիւնն աւելի անոր բանաստեղծական տաղանդը գնահատել ուզած է քան աշխարհավարական ուղղութիւնն, որով ապաքէն Սերպիոյ դահուն թեկնածուներէն մին է։

—Սարարանց մէջ գներու անօրինակ անկման յաջորդոյ հակառակ շարժումը կը շարունակէ, գիները դէպ ի վեր կը դիմեն շարունակ, և ինչպէս արժանիք ունեցող թուղթերն անարժէքներուն հետ մէկտեղ կոտրած էին անցեալներն, այս անգամ ալ անարժաններն արժանաւորներուն հետ մէկտեղ վրայ կը դնեն։ Բայց փորձ սեղանաւորք գնոց այս բարուոքման հաւատ չեն ընծայեր, զի դեռ շատ բաներ կան մաքրուելու կարօտ, և շահադիտութենէ ձեռնպահութիւն կը խրատեն։

—«Պարսկաստանի Կայսերական Պանքա»յին անգլ. սեղանաւորական ընկերութիւնն իւր վերջին տարւոյ տեղեկագիրն հրատարակեց սեպտ. 30ին, ցուցնելով 89 հազար ոսկւոյ շահ հասոյթ, որոյ վրայ բարդելի է 10,500 ոսկի անցեալ տարիէն։ 40 հազար ոսկւոյ շահ ծախքը զեղչելով, բաժնետերաց կը մնայ 58 հազար ոսկւոյ շահ, յորմէ 4 հազարը պարսկի կառավարութեան շահաբաժինն է, և դրամագլխին վրայ 5% շահաբաժին վճարելով բաժնետերաց, ընդ ամենայն 50,000 ոսկի, դալ տարւոյն հաշուոյն կ'անցնի 3,100 ոսկի։

—Աւստրիոյ դատական նախարարն օրինագիծ մը մատոյց Խորհրդարանին, որով պատիժներ կը սահմանուին «սեղանաւորական և քաղաքական սուտ լուրեր տարածողներուն դէմ»։ Աւելորդ է ըսել թէ այս օրինական առաջարկութեան շարժառիթ եղաւ Վիեննայի Սակարանին մէջ շաբաթ օր ծագած ահաբեկումը։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն, ընկերակցութեամբ Քաղաքական Ժողովոյ ատենապետ Վսեմ. Մաքսուտ Սիմոն պէյի, այսօր Բ. Դուռը կերթայ։

Մալաթիոյ առաջնորդ Դեր. Խաչիկ եպիսկոպոս պաշտօնէն դադրեցուցուեր է։ Ն. Դերապատուութիւն, որ այժմ Քարբերդ կը դտնուի, հեռագիր մը ուղղելով Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր, արտօնութիւն խնդրեր է որ իւր ծերութեան ու տկարութեան պատճառաւ ձմեռը Քարբերդ անցնէ, վանքի մը մէջ։

Դատաստանական Խորհուրդն իւր շաբաթական նիստն ըրաւ երէկ ի Պատրիարքարան, ընդ Նախագահութեամբ Պատրիարքական Դեր. Փոխանորդ Հօր և ատենապետութեամբ Մեծ. Նազարէթ էֆէնտի Խաչէրեանի եւ զրաղեցաւ ամուսնական խնդիրներով։ Նորընտիր անդամք՝ Տ. Յովհաննէս քահանայ Մերկերեան, Յակոբ Պոչնաքեան ու Դրիգոր Խնամիրեան էֆէնտիք բացակայ էին։

Պաթումի Հայոց հոգեւոր հովիւ Արժ. Տ. Կոստանդ քահանայ Տէր Ստեփանեան որ իւր անձնական տկարութիւնը դարմանելու համար Բարիզ ուղեւորած էր, տեղւոյն հայ գաղթականութեան կողմէ նուէր ընդուներ է ծանրագին ոսկի ժամացոյց մը ոսկի շղթայով, իսկ Մարսիլիոյ հայ գաղթականութենէն՝ գեղեցիկ ցուպ մը որուն վրայ գեղարուեստ փորագրուած է իւր անուն։

Տ. Կոստանդ Հայրն որ, բոլորովին ապաքինած, ամսոյս 19ին Բաղէի Մը. Երէլ շոգենաւով մայրաքաղաքս հասած էր, չորեքշաբթի նոյն շոգենաւով մեկնեցաւ ի Պաթում՝ իւր հոգեւոր հօտի և պաշտօնի գլուխն անցնելու։

Օրթագիւղէն ևս հետեւեալ հանրագիրը պատրաստուած է Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան երեք Պատանդամոց հրաժարականին մերժումը խնդրելու համար։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայր
Նախագահ Ազգ. Կեդր. Վարչութեան
Պատկառելի Քաղ. Ժողովոյ

Ստորագրելոյս, թաղեցիք Օրթագիւղի, սրտի մաղթ նախանձախնդիր ազգային բարեգործական հաստատութեանց մեծագունին՝ Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցի բարեկամութեան և պայծառութեան, խորին ցաւօք լսած ըլլալով արդի բարեսէր Հոգաբարձութեան մեծարելի անդամոց հրաժարականն՝ կը փութանք մեր ձայնը միացնել մայրաքաղաքիս զանազան թաղերէն առ Ազգային Վարչութիւնն մատուցեալ խնդրանաց ձայնին, և խնամարհաբար աղաչել զՊատկառելի Բաղաքական Ժողովդ՝ որ հաճի ի սպառ անընդունելի համարել անանկնալ հրաժեշտն այն ազգասէր Հոգաբարձութեան որ իւր բազմամեայ անձնանուէր և արդիւնաշատ պաշտօնավարութեամբ և հայրախնամ հոգածութեամբը իրաւունք ստացած է հանրային մեծարանաց և երախտագիտութեան։

Մնամք ամենախոնարհ որդիք
Ձեր Բարձր Սրբազնութեան
(Սպասք էր-Ընդ.)

23 Նոյմբ. 1891, Օրթագիւղ

Գումգապուի Մանկապարտիզի երախայից քննութեան հանդէսը տեղի պիտի ունենայ վաղը, կիւրակէ, ի Թամ 7 Պէշճեան Մայր վարժարանի սրահին մէջ։

Մանկապարտիզի Խնամակալութիւնը պատիւ ունի ծանուցանել թէ առանց հրաւիրագրի ոչ ոք կ'ընդունուի, ըստ որում գլխաւորաբար ծնողք և մի քանի մասնաւոր անձինք միայն հրաւիրեալ են։ Հետեւաբար Խնամակալութիւնը ցաւ կը յայտնէ որ չրնկալաց թաղերու Պատ. ազգայինները տեղւոյ անձկութեան պատճառաւ չէ կրցած հրաւիրել հանդիսին։

Հանդուցեալ Յակոբ աղա Դարբանի սգակիր ընտանիքը կը փութայ իւր խորին շնորհակալութիւնը մատուցանել բոլոր ազգականաց և բարեկամաց, որք ներկայ դտնուելով իւր սիրելի նահապետին յուղարկաւորութեանն, իւրեանց ցաւակցութիւնն յայտնեցին ու պատուեցին հանգուցեալն յիշատակը։

ԱՍՊԵՏ Ա. Խ. ՋՈՒՆԴ

Վիեննայի Մխիթարեան Հարց Հանդէս Ամսօրեայի դեկտեմբերի թուոյն մէջ գոհութեամբ կը կարդանք հետեւեալ տեղեկութիւններն՝ Աւստրիոյ Կայսեր կողմէ Ջունդ Ասպետն շնորհեալ ունկընդրութեան մը առթիւ։

Ազգիս նշանաւոր Ազնուականներէն Գերճապատիւ Ա. Խ. Ջունդ Ասպետն Աւստրիոյ Փրանկիսկոս-Յովսէփ Ա. Կայսեր կողմէն յատուկ Ազնուականութեան տիտղոսաւ պատուեալ, և այլ եւ այլ առիթներով ասպետական բարձր կարգերու շքանշաններով զարդարեալ, վերջին օրերս ի մայրաքաղաքս Վիեննա դտնուելուն՝ կը բաղձար իւր հպատակութեան և խորին երախտագիտութեան ցոյցերն անձամբ իւր Վեհապետին ոտքը դնել, որով անցեալ նոյ. ամսոյ 23ին առաւօտը Նորին կայսերական Վեհափառութեան ներկայանալու պատիւն ունեցաւ։ Բաւական երկար գեղեցիկ ճառով իւր շնորհակալութիւնը յայտնեց Կայսրմէ իւր անձին առատաձեռնուած այնչափ պատուաբեր շնորհաց համար։ և իւր գործառնութեանց ասպարիզին նկատմամբ տեղեկութիւն տուաւ։ Վեհ. Կայսրն երբէք երբէք խօսքը կ'ընդհատէր սիրալիր քաջալերական պատասխանով մը կամ հարցմամբ մը։ Ասպետը պատշաճաւոր պատասխանոնքն իմացնելէն ետեւ՝ թէ իւր ծննդավայրն ի Պուքովինա՝ Սուչավա քաղաքն է, իւր յիշերեւելս և մանաւանդ ի կոստանդնուպոլիս վարած բազմամեայ յարատեւ գործունէութիւն կը յիշատակէ, և թէ հիմայ առեւտրական աղվակից գործերէ քաշուած՝ մարդասիրական և գիտնական ասպարիզի վրայ կզբաղի։ եւ թէ այս պատճառաւ շատ մ'ընկերութեանց գլուխ կամ անդամ ընտրուած է։ Նորին Վեհափառութիւնն իւր գոհութիւնն յայտնելէն եւ զհայազգի Ասպետն յորդորելէն վերջը որ իւր մարդասիրական գործերը շարունակէ յօգուտ Կ. Պոլսոյ Աւստրիական գաղթականութեան, հաճեցաւ ունկնդրութիւնը այս նշանաւոր խօսքերով փակել։ «Ես ես ի նշան կայսերական գոհութեանս ահա բարեկամաբար ձեռքս կուտամ Ձեզի։»

Ասպետն Ջունդ այժմ Պատգամաւոր է Կ. Պոլսոյ Աւստրիացւոց Հիւպատոսական հասարակութեան, Անդամ վաճառականութեան Սենեկին, Դատաւոր յՕսմանեան խառն ատենի, եւ Աւստրիական գործակալ ի տեսչութեան Մենաշնորհի։ Պատուեալ է յԱւստրիական պետութենէն Փրանկ.—Յովսէփեան շքանշանով եւ Երկաթի Թագի ասպետութեան երրորդ կարգի շքանշանով։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՐԵԿԻ ՍԷԼՈՄԼԸՔԸ

Սէլամլըքի արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը միջօրէին այդ մզկիթը գնաց հանդիսաւոր կերպիւ և ուրբաթու աղօթքը կատարելէ յետոյ կայս. պալատ վերադարձաւ։

Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին սպանիական դեսպանն, առաջին թարգմանն ու առաջին քարտուղարը, ամերիկեան դեսպանատան գործակատարն ու առաջին թարգմանը, Լոնտոնի ամերիկեան դեսպանն ու նաւային կցորդը, աւստրիական դեսպանատան զինուորական կցորդը, կինն ու պահակ շոգենաւին հրամանատարը, Ֆրանսական դեսպանատան զինուորական կցորդն և վաթսունէ աւելի օտարազգի զբօսաշրջիկներ։ Ներկայից ոմանք սենեկապետ Մէհմէտ Էմին պէյի միջոցաւ արժանացան կայսերական մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԳՈՇՈՒԹԻՒՆԵՐ ԵՒ ԱՍՏԻՃԱՆՆԵՐ

Ատանայի կուսակալ անուանեցաւ Խալիտ պէյ, օսմանեան նախորդ դեսպան Թէհրանի։

Գոսօվայի Ագվէ դաւառակին դայմագամ անուանեցաւ Բաշիտ էֆէնտի, նախորդ դայմագամ Թէրկօվիչթէի։

Նոյն նահանգին Թէրկօվիչթէ դաւառակին դայմագամ՝ անուանեցաւ Մուրատ աղա, նախկին դայմագամ Պէրանէի (Գոսօվա)։

Բապիաի աստիճան տրուեցաւ Տէֆթէրխանի վիճակագրութեան ճիւղին պաշտօնեայ Ճէմիլ ու Ֆուատ պէյերու։

ԿԱՅՍ. ՀՈԴԱՇՈՒԹԻՒՆ

Վեհ. Սուլթանը տեղեկանալով որ Եւրոպական նախարարութեան նախկին առաջին քարտուղար Հալիմ պէյ ութսմսէ ի վեր անկողնոյ կը ծառայէ եւ կարեկցութեան արժանի վիճակի մէջ կը գտնուի, երկրորդ սենեկապետ Նուրի փաշան զրկած է Հալիմ պէյի բնակարանն, դրամական պարգեւով մը։ Ն. Վեհափառութիւն միանգամայն հրամայած է հոդ տանիլ Հալիմ պէյի ապաքինման։

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՊԱՇՏՕՆԵՈՒԹ

Ոստիկանութեան Նախարարութիւնը, կրկէ Թարէթ. հրահանգ տուած է Պոլսոյ, Սկիւտարի և Բերայի ոստիկանապետներուն որպէսզի ոստիկանք միայն թոշակաւոր պաշտօնեայներ ըլլան՝ Ոստիկանութեան Նախարարութեան վարչական յանձնաժողովին կողմէ ընտրուած, որովհետեւ ոստիկանութեան մէջ իբրեւ դոլմ՝ պաշտօնավարելը ներեալ չէ։

ՆՈՐ ՀՐԱՑԱՆ

Շքոտրայի մէջ Նիքոլայքի անուն արհեստաւոր մը, որ տեղւոյն զինուորական վաչտին հրացանագործն է, նոր հրացան մը շինած է՝ Մարթինիէն աւելի թեթեւ և աւելի արագաշարժ։ Կայս. Իրատէի մը վրայ, այս արհեստաւոր մայրաքաղաքս եկած է հետը բերելով իւր շինած հրացանը։

ՀՆՐԱՑԻՆ ՊԱՐՏՈՒՑ ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

Օսմ. Հանրային պարտուց գերման բաժնետերաց Պուէնոս-Այրէսի գերմանական հիւպատոս Տոքթ. Ֆուռիէն իրենց ներկայացուցիչ ընտրեր են սոյն վարչութեան մէջ, փոխանակ Պ. Կերլիխի որ հրաժարած է։

—Լոնտոնէ կը հաղորդեն թէ օտար արժէտեարց ժողովը գրած է առ Պ. Ֆալլարս թէ անգլիացի արժէտեարք որոշած են զինքը վերընտրել իբր անդամ օսմ. հանրային պարտուց վարչական խորհրդոյն, եթէ կը հաւանի ընդունիլ այս պաշտօնը։

ԱՐՄՏԻՒԲ Ի ԹՈՒՐՔԻԱ

Կայս. հրամանաւ, Պաղտատի նահանգէն արմտեաց արտածումն արգիլուեցաւ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Թ-էյնիդ Վէյսէյէն քաղուած)

Սելանիկի կուսակալութիւնն հեռագրած է թէ Հիւսէյին ու Նէճիպ անուն երկու աւազակներ ձերբակալուած են օրք Պալըքէսիրի հանքին թղթատարը կողոպտած, երկու հարիւր ոսկին յափշտակած և թղթատար պաշտօնեայն սպաննելով փախած էին։ Ձերբակալելոց վրայէն գտնուեր են մէկ քանի թուղթեր և քսան ոսկւոյ մատ այլ եւ այլ դրամներ։

—Ամասիոյ նախնական դատարանին հարցաքննիչ դատաւոր կարգուած է Հիւսէյին Սամի էֆէնտի, հարցաքննիչ դատաւոր նախնական դատարանին Ճանիկի, և իրեն յաջորդած է Իպրահիմ էֆէնտի, հարցաքննիչ դատաւոր նախնական դատարանին Ամասիոյ։

Այտընի Պօլու գիւղախումբին միւտիր կարգուած է, Շապան Շիւքրի էֆէնտի, նախկին միւտիր Պէշքօնաք գիւղախումբին։

Բաղէշի Վիրկէօյ գիւղախումբին միւտիր կարգուած է Ֆէթթահ պէյ։

—Պաղտատի Ազիմիէ գիւղաքաղաքին մէջ նախնական վարժարան մը հաստատուեր է։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ Ի ԹՈՒՐՔԻԱ

Ֆրանսական դեսպանատան սեղանաւոր Պ. Բրնէ Պոտուի, որ Տէտէ-Ագաճ-Սելանիկի երկաթուղւոյն մասին Եանքօ Եոանիտէս պէյի սկսած բանակցութեանց շարունակութիւնը ձեռք առած էր, այսօր, անգլիացի սեղանաւորական հզօր խմբակի մը հաշուոյն, պայմանագիրը պիտի ստորագրէ Հանրօգուտ շինութեանց պաշտօնատան մէջ։ Պ. Պոտուի կ'ընդունի մասնագիտաց դիւանին առաջարկած բոլոր փոփոխութիւնները։ Իւրաքանչիւր քիլոմեթրի համար 15650 ֆրանք երաշխաւորութիւն որոշուած է։

—Եաֆա-Երուսաղէմ օսմ. երկաթուղւոյն ընկերութեան 18,000 պարտաթուղթերը մէկ քանի օրէն շրջաբերութեան պիտի հանուին։ շրջաբերութեան դին որոշուած է 450 ֆր. որ հինգ անդամէն պիտի վճարուի։ 50 ֆրանք՝ ստորագրուած պահուն և ամիսն հարիւր ֆրանք մինչեւ 10 ապրիլ 1892։ Այս պարտաթուղթեր ստորին 25 ֆրանք չհամ պիտի բերեն որ վեց ամիսն անդամ մը պիտի վճարուի։ Ստորագրութիւնը պիտի սկսի դեկտ. 15 երեքշաբթի օրն ընկերութեան կեդրոնատեղիները։

ԾՈՎԱՑԻՆ ԱՐԿԱԾՔ

Մարսիլիէայէն կը գրեն թէ Բաքէի Սէրմաէ շոգենաւն, որ նոյմբ. 29ին սոյն նաւահանգիստը ժամանած է Սեւ Ծովէն, կը հաստատէ Կէրչանայի կորսուիլն՝ Օտեսայէն Կ. Պոլիս գացած միջոցին, 4500 թոնս ցորեն բեռցած։ Նոյմ. 8ի սոսկալի փոթորիկի միջոցին կորսուած նաւերուն պաշտօնական ցուցակը ձեռք չէ բերուած։ բայց 30ի չափ են այն նաւեր որոց վրայ բնաւ լուր չկայ։

ԱԾՈՒԽ

Անցեալ շաբթու մայրաքաղաքս բերուած ածուխի քանակութիւնը կը հասնի 160,000 օխայի և այս շաբթուանն ալ 285,500 օխայի։ Առաքմունք կը շարունակուին։

ԵԶԱԿԱՆ ՀԱՐԿԱՀԱՒՈՔ ՄԸ

Բերլերէյէն կը գրեն առ Մանդէս.

Տեղւոյս հարկահաւաքը, չորս ծառայներու ընկերակցութեամբ, Ցունաց Սուրբ Եղիայի վանքը դացեր է՝ Բաբա Սիմաթի անուն ուխտաւորաց երբեցէն պահանջելու համար յետաձգեալ հարկերը։ Կրօնաւորը մերժած ըլլալով 13 առ հարիւր տասանորդի տուրք վճարել, քանի որ ըստ օրինի վարձակալը պարտաւոր էր 8 առ հարիւր պահանջել, հարկահաւաքն ու ծառայներն այն ատենն դէշ վարուեր են հետը, որ խղճալի կացութեան մը մէջ ձդեր են ծերունի եւրեցը։

Դատական Նախարարութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք այս մասին քննութիւն մը բանալու համար։

ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԿՇԻՌՆԵՐ

Ինչպէս յայտնի է, Պետական խորհրդոյ համագումար նիստը պիտի քննէ հիմա թէ նոր կշիռները գործածելու խնդիրը։ Արդ, ըստ տեղեկութեանց Սպրոնի, նոյն խորհրդոյ յանձնուած է նաև Ռուբէն էֆէնտի անուն անձի մը կողմէ Բարձր։ Մեծ-Եպարքոսին մատուցեալ ծրագիր մը, որ նոր կշիռները նոր ձեւի վերածելու եղանակին համար առաջարկներ կը պարունակէ։

ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ

Ադրիանուպոլսոյ լրագրոյն մէջ կը կարդանք թէ տեղւոյն զինուորական ատենին որոշմամբ մահուան դատապարտուած է Բէթքօ Սթեան անուն աւազակ մը, որ աւարառութիւններ և մարդասպանութիւններ ըրած է։ Ասոր ընկերը Սաղըր Մավրիտի օղլու Բէթքօ ևս դատապարտուած է տասն և հինգ տարուան բերդարգելութեան ի Սինոպ։ Նիքօլա Զարուքա ու Բաչա Նիքօլա անուն նաւավարներն, որք դիտութեամբ տասն երեք հելլենացիներէ բաղկացեալ աւազակաց խումբ մը փոխադրած էին, տասը տարուան շղթայակապ աշխատութեան՝ և այդ աղակներէն հելլենացի Քօսթանդի որ Մալկարայի կողմէ ձերբակալուած էր, տասն և հինգ տարուան շղթայակապ աշխատութեան՝ յԱքիա։ Զաթաշճալի էրվենի քէօյ գիւղը բնակող Սարանտի ու Թօտորի անուն աւազակներն՝ հինգական տարուան՝ ի Սինոպ։ Ալիպաշօղլու Մէհմէտ անուն աւազակն, մին այն աւազակաց որք ձեպէլ գաւառակին մէջ աղօթատեղի մը կոխած և ժողովուրդը կողոպտած էին, հինգ տարուան։ ի Սինոպ։ Նոյնպէս վեց գաղթականներ, որք ի Գապաքճա Ջաղացք մը կոխած էին, երեքական տարուան ի Հռոդոս։

ՎԵՑ ՀԱՐԻՒՐ ՀԱԶԱՐ ՖՐԱՆՔ ՇԱՀՈՂԸ

Երէկ, Սպոհէ առնլով պատմեցինք Զիրքինեան Սեդրաք և Միրիճանեան Յովհաննէս աղաներու երկաթուղեաց վերջին վճռականութենէն 600-000 Ֆր. շահին և անոր յաջորդող պարագաները։

Նոյն թերթը իւր այս աւուր թուոյն մէջ կըսէ թէ Զիրքինեանի քեռայրն, որուն քով մնացած էր երկաթուղւոյ այդ պարատատմը, յայտարարեր է թէ աներոջդն իրեն 6000 ոսկի պարտք ունի և մինչեւ որ չը վճարէ, պարտատոմսը չպիտի յանձնէ։ Թէեւ երկու ընկերք իրենց մէջ ընկերութիւն մը կազմուած ըլլալը հաստատող պաշտօնագրեր պատրաստած են, սակայն քանի որ պարտատոմսը քեռայրն քով կը գտնուի, Միրիճանեան Յովհաննէս հաւանական դատելով որ քեռայրն կրնայ օր մը անյայտանալ, մեծ յուզման մատնուեր է և ատ անդ կը դիմէ եղեր խորհուրդ մը կամ խրատ մը խնդրելով։ Գալով Զիրքինեանի, խեղճին վիճակն աւելի արգահատելի է զի պատկառելի գումարէ մի զրկուած է, ինքն իսկ խնայելով ընկերոջը համար փորած փոսին մէջ։

Սակայն այս գործին մէջ ամենէն աւելի արգահատանց արժանի անձնաւորութիւնը սեղանաւոր Աւետիս աղան է, որ իւր քով մնացած երկաթուղւոյ մէկ պարատատմսի բաղդը ծախած է, այսինքն հինգ դրուշ շահելու համար 16,000 ոսկւոյ մեծ գումարէ մը զրկուած։ Խեղճ մարդը տարապայման յուսահատութեան մէջ կը գտնուի եղեր։ Սպոհն իւր լրաբերը զրկեր է այդ սեղանաւորին քով աւելի մանրամասն տեղեկութիւններ առնելու, սակայն սեղանաւորը, որուն վիճակն յայտնի է, վերջին վրայ կրկին անգամ դանակի հարուած մը ստացողի մը վիճակին մէջ պատասխաներ է։ «Ինչ գիտնամ, գնա՛ իրեն հարցուր։»

ՍՈՒԱՉԻՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՕՍՄ. ՕՐԷՐԱՑԻ ԽՈՒՄԲԻՆ

Պէնեան եւ Իսմայիլ էֆէնտիներու կազմած օսմ. օրէրայի խումբն այս գիշեր իր առաջին ներկայացումը պիտի տայ Թերէզէ Պաշլը թաղատեսական թատրոնին մէջ ի Բերա։ Պիտի ներկայացուի ԺԻՐՕՖԼԷ ԺԻՐՕՖԼԱ ծանօթ օրէրէթը, թուրքերէն լեզուաւ։ Գլխաւոր դերասաններն են Պէկեան և Զափրաստեան էֆէնտիները, Տիկին Գոհարիկ Գալէա և ուրիշ վեց դերասանուհիք։

Ներկայ թատերական եղանակի նորութիւններէն պիտի ըլլան անշուշտ օսմ. խումբին ներկայացումներն, որք գտնելով հարկ եղած ընդունելութիւնը, փոխադարձաբար ամեն ջանք պիտի ըլլայ գոհ ընելու համար հաս

ՄԱՅԷՐՊԷՐ

Քանի մը շաբաթ առաջ Մայէրպէրի ճարիւրամեակը՝ տօնեցին ի Ֆրանսա անուանի այս առաջիկ կենսագրական ծանօթութիւններ մեծ երգահանին վրայ։

Տասնեւութերորդ դարուն վերջը, հարուստ, խելացի եւ ամենուն յարգանքը վայելող մարդ մը կ'ապրէր ի Պերլին։ Ծաք Պէր—այս էր իր անունը—պետն էր բազմանդամ հրեայ ընտանիքի մը և ունէր երեք որդի, որոնց երեքն ալ տարբեր ճամբայներով օր մը նշանաւոր պիտի ըլլային, բայց որոնց մին մանաւանդ միւսները պիտի նսեմացնէր եւ իր մահէն առաջ պիտի վայելէր կատարեալ փայլուն եւ անվիճելի փառք մը։ Մին սեղանաւոր էր, միւսը թատերագրակ եւ երրորդը, Լիպման Պէր, որ Մայէրպէր անուանով կը ճանչցուի, եւ որ ծնած էր ի Պերլին 23 Սեպտ։ 1797 ին, հռչակաւոր երգահան մը եղաւ։

Չորս տարեկան հասակէն Լիպման Պէր հաղուագիւտ տրամադրութիւններ և վաղահաս ճաշակ մը ցոյց կուտար երաժշտութեան համար։ իր տան առջեւէն անցնող երգիտնիկներուն չարած եղանակները մէկ լսելով դաշնակին վրայ կ'երթար կը զարնէր, ջանալով և յաջախ ալ յաջողելով ձախ ձեռքով ընկերանալու։ Իր հայրը, փոխանակ այդ հրաշալի արուեստէն զայն հեռացնելու, ամէն կարելի ե դած միջոցներով քաջալերեց զայն, եւ դաշնակի պատուական դասատու մը բռնեց անոր, Լիսքան, որ այն ատենուան ամենէն նշանաւոր արուեստագէտներէն մէկուն Մուռիս Բլէմենդիի աշակերտն էր։ Այս միջոցին էր որ Պէր ընտանիքին մտերիմ բարեկամներէն մէկը, Մայէր, որ այդ տղուն վրայ մեծ սէր ունէր, կտակով ամենագին գումար մը ձգեց անոր, պայմանաւ որ իր բարերարին անունը (Մայէր) կցէր իր անունին (Պէր)։ ասկից յառաջ եկաւ Մայէրպէր անունը։

1800 Հոկտ։ 14 ին, Մայէրպէր, այն ատեն ինը տարեկան, Պէրլինի մէջ նուագահանդէս մը տուաւ, և մեծ յաջողութիւն ունեցաւ։ Լայբցիկի թերթերէն մէկը որ նկարագրութիւնն հրատարակած էր այդ նուագահանդէսին ինչպէս և ուրիշ երկու նուագահանդէսներու զորս տուաւ 1803 նոյմբ։ 17 ին և 1804 յունվ։ 2 ին, ամենամեծ գովեստներ կը շռայլէր անոր։ Վօկլէր աբբան, որ յետոյ անոր դասատուն պիտի ըլլար, տեսնելով որ մեծ դիւրութեամբ յանպատրաստից եղանակներ կը շինէր գուշակեց թէ օր մը մեծ երաժիշտ մը պիտի ըլլայ։ Երկու երեք տարի վերջը, Բլէմենդի, որ Սէն-Բեգբպուրգէն կուգար եւ Բրուսիայն կ'անցնէր, այնչափ զարմացաւ Մայէրպէրի տաղանդին վրայ, որ թէեւ յիսուն տարեկան էր եւ դասատուութենէն զզուած ձանձրացած, յանձն առաւ դասեր տալ անոր որչափ ատեն որ Պէրլին մնար։

Մայէրպէր սկսած էր իր քաջ երաժիշտ յաջողութիւններով չքաւականանալ։ երգահանութեան դէմն ալ դնել էր իր սիրան ու երեւակայութիւնը։ Թէև կատարելագոյն անտեղակ երաժշտական կանոններու, իր ականջն եւ իր ընազդն ունենալով իրը միակ առաջնորդ, բազմաթիւ երգի և դաշնակի կտորներ գրած էր, և քանի մը լուսամիտ բարեկամներ խորհուրդ տուին իր հօրը որ երգահանութեան դասատու մը բռնէ անոր։

Հայրը ընտրեց Պէռնառ-Անսէլմ Վէպէր անուն անձ մը, որ այն ատեն Պէրլինի Օրէռանին նուագապետ էր եւ Վօկլէռ աբբային նախկին աշակերտ։

Այս անձ, թատերական երաժշտութեան շատ հմուտ ըլլալով հանդերձ, ներդաշնակագէտ մը չէր և Բէռնը-Բոռանի ու ֆիւկի զանազան սեռերուն վրայ մանրամասն ծանօթութիւններ չունէր, որով չէր կրնար իր աշակերտին սորվեցնել այդ բաները։ Մայէրպէր ինքնիրենը աշխատելով, օր մը ֆիւկ մը շինեց եւ վարպետին տարաւ ցուցուց։ Վէպէր զմայած մնաց եւ հրաշակերտ մը նկատելով զայն շուտով Վօկլէր աբբային ղրկեց, ցուցնելու համար թէ ինք ալ գիտուն աշակերտներ կրնար հասցնել։ Վօկլէր ընդարձակ ծրար մը ղրկեց իրը պատասխան։ փոխանակ գովեստներու, ֆիւկին կանոնները բացատրած էր, ամբողջը երեք մասի բաժնելով։ առաջին մասին մէջ, կանոնները կային, երկրորդին մէջ, որուն տիտղոսն էր «Ղէնիերին ֆիւկը», Մայէրպէրինը ընդօրինակուած եւ քննադատուած էր։ Երրորդ մասը, «Բրդենին ֆիւկը տիտղոսով, կը պարունակէր ֆիւկ մը զոր Վօկլէր գրած էր Մայէրպէրի եղանակներուն վրայ։ Վարպետը ցուցուցած էր մանրամասնօրէն թէ ինչու այս ինչ ձեւն ընտրած էր և ոչ այն ինչը։

Մայէրպէր ուզելով օգտուիլ Վօկլէրի խրատներէն, ութը մասով ֆիւկ մը գրեց անոր տուած կանոններուն համեմատ եւ ղրկեց խկոյն։ Այս անգամ Վօկլէր պատասխանեց։ «Գեղարուեստի մէջ դուք ազատ ապագայ մը պիտի ունենաք։ Տարմշթատ եկէք իմ քովս։ ես զաւկս պէս պիտի ընդունիմ զձեզ եւ երաժշտական ծանօթութեանց պիտի տեղեկացնեմ զձեզ։»

Այդ հրաւէրին վրայ ուրախութեամբ լեցուած, Մայէրպէր փութաց իր հօրմէն արտօնութիւն խնդրել եւ Տարմշթատ երթալ բարի աբբային տունը։

Բ.

Վօկլէր աբբան որ այն ատեն Գերմանիոյ ամենէն քաջահմուտ տեսականագէտը կը համարուէր եւ որ Վալթթիէն դասեր առած էր, Տարմշթատի մէջ դըպրոց բացած էր ուր պատրաստուած են Գերմանիոյ ժամանակակից երաժշտական հռչակաւոր անձնաւորութեանց մեծագոյնն մասը, տեսական մասին համար՝ Գինթթէր, Բիթթէր, գործնականին համար՝ Վինթէր, Կէնսպախէր, Կոտֆրուա տր Վէպէր, եւ երկու նշանաւորագոյնները, Բարլ-Մարիա տր Վէպէր, Ֆրէյշլէ-ն և Օպէրլի անմահ հեղինակն ու ճաքօմօ Մայէրպէր։ Վօկլէրի տան մէջ առաջին անգամ հանդիպեցան անկեղծ եւ սերտ բարեկամութեամբ մը զոր մահը միայն խզեց, Մէկէ Վէպէր, այն ատեն քսան եւ հինգ տարեկան, իր երիտասարդ աշակերտակիցէն եօթը տարու աւելի մեծ էր։ Բոլոր աշակերտներն ալ իրարու վրայ սէր ունէին եւ իրենց պատուական վարպետին համար խորին խանդաղատանք կը զգային։

Վօկլէրի տան մէջ կեանքը շատ խըստամբեր եւ շատ բազմապաղ էր, միայն արուեստի ուսումնասիրութեան նուիրուած։ Առտուն պատարագն ընելէ յետոյ, աբբան ֆէնիոք Ք-ան՝ դպա մը կ'աւանդէր իր աշակերտներուն, յետոյ աբբան կամ աշխարհական երաժշտութեան նիւթ մը կուտար անոնց որպէս զի անոր վրայ եղանակ մը շարադրեն։ Իրիկուան կը քննէր ամէն մէկուն շարադրութիւնը, կը գնահատէր, կը քննադատէր, կը բացատրէր, եւ ասիկա ոչ միայն դասախօսն էր որ կը քննէր, այլ աշակերտներէն իւրաքանչիւրն որք կարգով կը քննադատէին զիրար եւ կը քննադատուէին իրարմէ։ Դասախարակութեան սքանչելի դրութիւն մըն էր այդ։

Կիրակի օրը, դասատուն և աշակերտներն եկեղեցի կ'երթային, ուր երկու երգիչն կար։ Վօկլէր մէկուն առջեւ կը նըստէր, եւ միւսին առջեւ ալ իր աշակերտները կը նստէին կարգով։ այն ատեն մը ցում մը կը սկսէր, ամէնքն ալ կը ջանային լաւագոյն կերպով ընդլայնել այն նիւթը զոր վարպետը կուտար իրենց։

Երկու տարի կար արդէն որ Մայէրպէր Տարմշթատ էր, երբ Վօկլէր աբբան, աշակերտներուն քիչ մը հանգիստ ընել տալու և զանոնք բնութեան գեղեցիկ տեսարաններուն հայեցողութեան վարժեցնելու համար, դպրոցը գոցեց և անոնց հետ ճամբորդութեան գնաց։ Մեկնելէ առաջ, Մայէրպէր Ա՛ռա՛ջ և Բ՛ա՛ռ՛ի՛ն տիտղոսով օ՛ռ՛ա՛յ մը նուագեց, որուն համար մեծ գուքան արքունական երգահանի տիտղոսը շնորհեց իրեն։

Այս առաջին կարեւոր գործը կը ցուցնէր արդէն թէ Մայէրպէր նորանոր ձեւեր կը փնտռէր, նորանոր եղանակներ։ Վօկլէր աբբային քով շատ մը կրօնական երաժշտութեան կտորներ գրած էր զորս հրատարակած չէ երբէք։

Զգիտցուիր որչափ տեւեց Վօկլէրի ճամբորդութիւնը։ տարիի մը չափ եղած ըլլալու է, որովհետեւ 1813 յունվար 27ին Մայէրպէրն ի Միւնիխ կը գտնենք, ուր Արքայական թատրոնին մէջ կը ներկայացնէ իր առաջին օրէռան, Ցէ՛ֆ՛թ՛այ՛ ա՛ղ՛ի՛ի՛ը։

Այս գործը շատ ցուրտ ընդունելութիւն գտաւ։ Սալիէռի, Տ՛ա՛ր՛ա՛ի և Դոնայիթ-ից հեղինակը, որ այն ատեն Վիեննայի կայսերական մատուռին անօրէնն էր եւ որ Մայէրպէրի համար բուռն համակրութիւն մը կը զգար, կրցածին չափ քաջալերեց զայն, մինթարեց այդ անյաջողութեան համար, յորդորեց որ իր տաղանդն հասցնելու համար Իտալիա ճամբորդութիւն մը ընէ։

Մայէրպէր լաւ չէր հասկնար իրեն տրուած այս խորհուրդին արժէքը։ սակայն հետեւեցաւ անոր, գիտնալով որ Սալիէռի շատ կը սիրէր զինքը, Վենետիկ գնաց։ Այդ քաղաքն հասաւ ճիշդ այն միջոցին ուր մեծ երաժիշտ մը, որ մինչեւ այն ատեն իր ճամբան կը փնտռէր, առաջին անգամ ըլլալով փայլուն տրամադրութիւն մը երեւան կը հանէր և այդ կարեւոր գործին մէջ կը ցուցնէր ինչ որ պիտի ըլլար օր մը։ Կը գուշակուի թէ խօսքը Ռօսսինիի վրայ է, որ այդ միջոցին կը ներկայացնէր Թ՛ա՛ն՛կ՛է՛դ՛ն՛ն, իր շարադրելու առաջին եղանակին հրաշակերտը։

Այն ճոխ, առատայորդ, հոյզով եւ տաքութեամբ լի երաժշտութենէն յափշտակուած, Մայէրպէր զմայլանք զգաց այդ խոտական ոճին համար, որ մինչեւ այն ատեն զզուանք և արհամարհանք կ'ազդէր իրեն։

Իսկոյն որոշեց իր անձնական ոճին կատարեալ կերպարանափոխութիւն մը տալ եւ շատ տարիներ զբաղեցաւ այդ փոփոխութիւնն ընելու համար, ջանաց վայելչութիւն, դեղաձեւութիւն եւ դիւրահասկութիւն տալ իր մեղեդիներուն, առանց սակայն հարուստ եւ խիտ ներդաշնակութեան մը զգացման վնասելու։ Իր առաջին դատարկութեան այդ կատարեալ վերակազմութենէն, իր կարողութեանց այդ վերաթեքումէն յետոյ որոշեց նորէն թատերաբեմի վրայ գործ մը հանել։

Բատօվան ընտրեց իր առաջին քաջագործութեանց իրը թատերաբեմ, Բէրլօ-լէզի եւ Զիմառօզայի հայրենիքը։ այդ քաղաքին մէջ ներկայացուց 1818 յուլիս 16 ին, իր առաջին իտալական օրէռան, Ռ՛ի՛ֆ՛ի՛ա՛ Ա՛ Բ՛ո՛ռ՛ա՛ն՛ա՛, զոր գրեց աշխարհիս անունն նշանաւոր երգչուհիներէն մէկուն Բիզարոնիի համար։

Գ.

Հոս կանգ կ'առնէ Մայէրպէրի կեանքին երկրորդ վիճակութիւնը։ Այս միջոցին է որ կը սկսի իր յաջողութիւնը Ֆրանսական թատերաբեմին վրայ Իտալական գործով մը որ աւելի բարձր, աւելի մեկ արտադրութիւն մըն է եւ որուն մէջ երրորդ վերջնական եղանակ մը տեղծելու կամքը կ'երեւի։ Ինչպէս որ Իտալիա գացած ատեն թոյլ էր ինչ որ իր հին ոճն ունէր դանդաղ, անշնորհ և չատ վարժապետական, իր սիրելագոյն երկիրը Ֆրանսան մտած ատեն, ցուցուց այն ընդարողական ոգին զոր այս երկիրը կը սիրէ, և ձեռք ձգելու համար իր յատուկ անհատականութիւնը, իր հանճարին կատարեալ և ամբողջ արտայայտութիւնը, Իտալիայ մէջ ստացած թանկագին յատկութիւնները պահելով հանդերձ, պարտաւորեցաւ թողուլ քիչ մը թեթեւ այն չընոարհը, քիչ մը պէրող այն վայելչութիւնն և մանաւանդ մենաձայնութեան ծայրայեղ դիւրասահութիւնն ու անխնամութիւնն, որք երբեմն կրկնց արտայայտութեան կրկնցնել կուտան իր ուժն, իր կորովն եւ իր ճշմարտութիւնը։

Այն մեծ գործը, այն փոխանցման գործը որով Մայէրպէր պիտի պակէր իր Իտալիոյ մէջ ունեցած երաժշտական տպարիզը եւ պիտի պատրաստէր այն փառաւոր յաղթանակները զորս պիտի ունենար ի Ֆրանսա, կը կոչուէր Ի՛ Բ՛ռ՛ա՛ն՛ա՛ Է՛ն՛ի՛ն։

Մայէրպէրի ամուսնութիւնն և իր երկու զաւակներուն մահն ընդմիջեցին իր աշխատութիւններ։ 1829 ին նորէն ձեռք առաւ գանոնք եւ ուզեց գործ մը գրել Օրէռա-Բօմիքին համար, եւ այն ատեն գրեց Ռ՛ոլ՛ա՛ Տ՛ի՛ա՛ը որուն խօսքերն Մքռիպլինն էին։ Ցետոյ, շատ մը պատճառներով, այդ խաղը, սրբագրուելով, մեծ փոփոխութիւններ կրելով, Օրէռան տարուեցաւ, 1830ի մայիս ամսուն, և 1831 նոյմբ։ 12 ին առաջին ներկայացումը տեղի ունեցաւ։

Այս առաջին ներկայացման միջոցին քանի մը միջադէպեր անցան որք կրնային աղետաբեր ըլլալ։ Երրորդ արարածին, վառած կանթեղներ կրող գերան մը կ'կրնայ մեծ ժխորով Օր։ Տօռիսի շատ մօտ, որ թատերաբեմը կը մնէր։ քիչ մը վերջը, սատանայներու պարերգն յետոյ, վարէն վեր ելլող վարագոյր մը կը փրթի կ'կրնայ տեսարանին առջեւի կողմը ուր տեղին Թայլիօնի հագիւ ժամանակ կը գտնէ փախչելու։ Վերջապէս, հինգերորդ արարին, չքեղ եւերգէն յետոյ, այն միջոցին ուր Պէրթրան գեռնը կը խորասուզուի, Նուռուի չափազանց յուզուած, Լը Վասէօռի եռեւէն կը վազէ, փոխանակ տեսարանին վրայ մնալու։ Ամենքը մեռած կը կարծեն զայն, բայց մեծ երգիչը բան մը չէր եղած բարեբաղդաբար։

Ինչ որ ալ ըլլայ, յաջողութիւնն ահագին եղաւ, որպէս երբեք չէր տեսնուած։ Ռ՛ուէրի ներկայացումներէն է որ կը սկսին դ՛ա՛ռ՛ը հոդոյ Ֆրանքի հասոյթներն, ինչ որ Օրէռանին մէջ մինչեւ այն ատեն երբեք չէր տեսնուած։ Հասարակութեան հիացումը յիմարութեան կը մօտենար։ Եւ այս յաջողութիւնը Ֆրանսայի մէջ սահմանափակուած չմնաց։ Իտալիէրնի, անգլիերէնի, հոլանտերէնի, նոյն իսկ ռուսերէնի, տանիմարքերէնի և բօյնիերէնի թարգմանուելով, Ռ՛ոլ՛ա՛ Տ՛ի՛ա՛ը երկու աշխարհաց մէջ ալ յաղթական պտոյտ մը ըրաւ։

Օրէռային տնօրէնութիւնն հասկցաւ որ այդ գրչէն ելած երկրորդ գործ մը մեծ հարստութեան աղբիւր կրնար ըլլալ։ Բանակցութիւններ կատարուեցան, որոնց հետեւանքն այն եղաւ որ Հ՛ա՛ն՛ի՛ի՛ խօսքերը պարունակող տեսարան իր ձեռքը տուին։ Հագիւ թէ Հ՛ա՛ն՛ի՛ի՛ եղանակները գրած աւարտած էր, տիկին Մայէրպէր յանկարծ հիւանդացաւ։ Բժիշկները պատուիրեցին որ Իտալիա ուղեւորութիւն մը ընէ, և ամուսինը, որ չէր ուզեր զայն մենակ թողուլ, խնդրեց որ վեց ամիս յետաձգուի իր նոր գործին ներկայացումը։ Երբ տիկին Մայէրպէր առողջութիւնը գըտաւ վերստին եւ իր ամուսնոյն հետ Բարլին եկաւ, Հ՛ա՛ն՛ի՛ի՛ ներկայացուեցաւ։

Հ՛ա՛ն՛ի՛ի՛ յետոյ Մայէրպէր տասերեք տարի Ֆրանսա մնաց առանց նոր գործ մը արտադրելու։ Բ՛ա՛ֆ՛ի՛ի՛ի՛ խօսքը կ'ընէին արդէն, (նոյն իսկ Ա՛ֆ՛ա՛ի՛ի՛ի՛ն անունը կուտային) բայց մէջտեղը բան մը չկար։

Վերջապէս, 1849 ապրիլ 16 ին, այնքան սպասուած Բ՛ա՛ֆ՛ի՛ի՛ը կ'երեւէր Օրէռան, իրը դերակատար ունենալով Բ՛ա՛ի՛ն, Լը Վասէօռը, տիկին Վիարտօն և տիկին Բ՛ա՛ա՛ի՛ի՛ա՛ն։ Այս գործը նախ անտարբերութեամբ ընդունուեցաւ, բայց յետոյ վերջնականապէս հաստատուեցաւ Ֆրանսայի առաջին երաժշտական թատերաբեմին վրայ։

Սակայն, 1851 ի վերջերը, Մայէրպէրի առողջութիւնն այնպէս ուրուեցաւ որ ստիպուեցաւ աշխատութիւնները դադրեցնել։ Պարտաւորեցաւ Սրա երթալ, որուն օդն ու ջուրերն իրեն միշտ օգտակար եղած էին, եւ հոն մնալ քիչ մը ատեն։ Երբ ինքզինքը գտաւ նորէն, մտածեց Օրէռա-Բօմիքին համար գործ մը պատրաստել։ Սքռիպլ Ի՛՛՛

ՎԵՑՈՒՄԱՆ ԺԱՄԵՐԸ

37

(Շարունակություն)

Ինչպես ասացի, Ալեքսանդրը գնաց Ֆրանսիա, Ֆրանսիայի հարավային ափերը, Նիցցա, Մենտոն, Մարսել, Ավիգնոն, Ֆլորենցիա, Ռոմ, Նեապոլ, Վենետիկ, Միլան, Ժենևա, Լոզան, Բեռլին, Վիեննա, Պրաղա, Դրեզդեն, Մյունխեն, Ֆրանկֆուրտ, Գերմանիայի, Բելգիայի, Հոլանդիայի, Անգլիայի, Սկանդինավիայի, Ռուսիայի, Լեհաստանի, Գերմանիայի, Ավստրիայի, Հունգարիայի, Իտալիայի, Ֆրանսիայի, Սպանիայի, Պորտուգալիայի, Հունաստանի, Թուրքիայի, Ասիայի, Աֆրիկայի, Ամերիկայի, Ավստրալիայի, Նոր Զելանդիայի, Ճապոնիայի, Չինաստանի, Սիամի, Հնդկաստանի, Պարսկաստանի, Արաբիայի, Եգիպտոսի, Սուդանի, Աբիսինիայի, Նուբիայի, Սենեգալի, Գվինեայի, Գանայի, Դահոմեյի, Սենեգամբիայի, Սուդան

Ս. ԳՈՒՄԳԵՊ

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԿՈՍՏԱՆԴԻՆ ԳՈՒՄԳԵՊԻ

1—6

ԴԵՊ ԹԱՏՐՈՆ ՄԱՅՐԱՔԱՂԱՔԻ ՄԵՋ։

Հոգեբանական դրամա 5 գործողությամբ։

ԳՐԵՑԻ ԳՐՈՂ ԱՆՏՈՆԻՈՍ ԿՈՒՍՏԱՆԴԻՆ

Գրեցի գրող Անտոնիոս Կուստանդին։

ԳԱՐՄԵՆ (CARMEN)

ՍԻՐԵՐԻ ԼԵՅԼԱՅԻ

(LE PETIT FAUST)

Խնամքով Լեյլայի, կնոջ մեջ։

ՄԻՍ ՀԵԼՎԵԹ (MISS HELVEET)

Դերերի մեջ։

ԴԵՐԵՎՈՒՄԱ ՅԱ ՄԻՀԱ

ԴԵՐԵՎՈՒՄԱ

Գրեցի Միհա։

ԴԵՐԵՎՈՒՄԱ ՀԱՅԵՐԵՆ

Դերևումա հայերեն։

Գրեցի Ս. Գումգեպ։

ԳՐԵՑԻ ԳՐՈՂ ԱՆՏՈՆԻՈՍ ԿՈՒՍՏԱՆԴԻՆ

Գրեցի գրող Անտոնիոս Կուստանդին։

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԿՈՍՏԱՆԴԻՆ ԳՈՒՄԳԵՊԻ

Գործարան Կոստանդին Գումգեպի։

ԳՐԵՑԻ ԳՐՈՂ ԱՆՏՈՆԻՈՍ ԿՈՒՍՏԱՆԴԻՆ

Գրեցի գրող Անտոնիոս Կուստանդին

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

15

ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻԾ ԵՒ ՄԷՐՔԸՆԹԱՑԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 10,439 944
ՀԱՍՈՅԹ 1890 ՏԱՐԻՈՅ 2,488,197

ՆՈՐԹՀՐԸՆ ԷՅՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3 975,500
ՀԱՍՈՅԹ 1890 ՏԱՐԻՈՅ 1,048,800

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած բարեխիղճ ուշադրութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար վիրէնք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչև յարգ տուած գումարին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼԻՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 — ՄԱՐԻԹԱՅՄ — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրատիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 Բ. սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԿԷՐԻ ԻԼԱՆ

Եէրլի իմալի հատուէ քեարի քէօսէլէ գըյեէյի ճէտիա 6,500, պէհէր գըյեէյի ճէտիսի 12 ½ ղրուշ։

Եէրլի իմալի սիեահ եաղլը քէօսէլէ գըյեէյի ճէտիա 10,000, պէհէր գըյեէյի ճէտիսի 13 ½ ղուրուշ։

Ըսպարթա վէ Պուլտուր վէ Սէմալ մալը եարըմ եաղլը սաթիան գըյեէյի ճէտիա 2,700, պէհէր գըյեէյի ճէտիսի 15 ½ ղրշ։

Նիզամիյէ սէրասքիանէ անպարը իշուն միւպայեա օլունմագ իւզրէ մէվգբի միւնագասեա գօնուլան պալատէ մուրագամ 3 գալէմ քէօսէլէ վէ սաթիեան ֆիյաթը մուրրագամէլերի իլէ Թալիպլերի էօհլանինտէ օլուպ Թշրրինի սանիին 21ինճի բէնճէշնպիհ կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասալարընը իճրաաբ իլէ մէգքիր կիւնտէ գարարը գաթիլերի վերիլէճէկկինտէն իթ ասընա վէ 23ինճի կիւնի 100տէ 5 Թէնզիլինէ Թալիպ օլանլարընը մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ ուսուլիյէ տայիրէսինէ կէլմէլերի իլան օլունուր։

19 Թշրրինի սանի 91 Նո. 43 3—3

Տայիրէյի ասքէրիյէ մաթպասընտա մէվճուտ օլան գըրրընը քեաղըտրն պիլիզայեէտէ գուհուր իտէճէք Թալիպինէ Ֆիրուխթ օլունճաղը մուգաբրէր պուլունմըշ օլուսուլունտան Թարիխը իլանէն իթիպարէն չէհրը հայ ռումիին նիհայէթինէ գատար իթիբարա Թալիպ օլանլար պէհէր բազար իրթէսի վէ բէնճէշնպիհ կիւնլերի սաաթ 6տան նիհայէթ 10ա գատար մուհասսպաթ տայիրէսի չիպէի մախսուսէսինէ միւրաճաաթ իթմէլերի իլան օլունուր։

19 Թշրրինի սանի 91 Նո. 45 3—3

Եէմէնէ կէօնտէրիլմէք իւզրէ միւպայեա օլունճաղը էվվէլճէ իլան գըլընան 259,000 գըյէ տագիգին մահգիգուզ նումունէսի վէճէկլէ պէհէր գըյեէսի 64 փարայա Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ Թշրրինի սանիի բումինին 23ինճի ճումա իրթէսի կիւնի 100տէ 5 Թէնզիլինէ գապուլ օլունճաղընտան իթասընա Թալիպ օլանլարընը մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթ տայիրէսինէ կէլմէլերի իլան օլունուր։

1) Թշրրինի սանի 91 Նո. 46 3—3

SANTAL DE MIDY

ԴԵՂԱՏՈՐԾ Ի ԲԱՐԻԶ

Պէտք չի Թողուր Քոպապի, Քիւբէպի, կազդուրիչ հեղուկներու։ Կը բժշկէ 48 ժամուան մէջ տարափոխիկ հիւանդութիւնները. — մէն մի դեղահատ կը կրէ տոյն անունը սեւ տառերով։

MIDY

Բարիզ, 8, Վիվիէն փողոց, 8։

ՇՈՓԵՆԱՒԱՏԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԲԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսէլիա և Պոռսա Դէջա կանոնաւորապէս բանալ

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Սէբտեմբ որ դեկտ. 9ին Մարսիլիայէն և դեկտ. 16ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Վէտ որ պիտի մեկնի դեկտ. 7ին։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 250 Ֆրանք
Բ. » 178 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւուղղէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՂՈՒԼ
Մոմհանէ Սիթէ Ֆրան փէզ
5

Արտօնատէր Ս ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

ՖԱՆԷԼԱՑԻ ՀԻՒՕԱՐԱՆ ԵՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԱՍԼԱՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ

Ի Մահմուտ փաշա, Քիւրքի խան, Թիւ 26 եւ 15, եւ Պահճէ-Գաքու, Մաքսատան կարգ, Թիւ 44 Թօհափիլէի վաճառատունը։

Թէ՛ մեծ և Թէ՛ փոքր քանակութեամբ՝ արանց, կանանց և տղայոց համար՝ անխառն բրդէ, մանածէ, եւայլն, ուզուած Թանձրութեամբ և ուզուած չափով յանձնարարութիւնք կ'ընդունուին ու պատրաստ կը ծախուին Ֆանէլա շապիկներ, վարտիքներ, միսոցուներ, եւայլն։ Մեր ապրանքները կը մրցին Եւրոպականներուն հետ Թէ՛ ածանութեամբ, Թէ՛ դիմացկունութեամբ և Թէ՛ իրենց նուրբ ճաշակով. Ցաճախորդք ամէն կերպիւ գոհ պիտի մնան։

ԱՄԵՆԷՆ ՄԵԾ, ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ, ԱՄԵՆԷՆ ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ

ՀԱՆԴԵՐՁԵԼԻՆԱՑ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՀԱՆԲԱԾՈՒՕԹ ՀԱՄԱՑՆ ԵՒՐՊ. ԹՈՒՐՔԻՈՅ, ԱՍԻԱԿԱՆ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՄԷՋ

ՖՐԱԹԷԼԼԻ ԿՈԼՏԷՆՊԵՐԿ

Աւետարան Ռոսա Նէրէս

Այս վաճառատուն կը յանձնարարուի հասարակութեան և ամեն ոք ն կրնայ դիմադրել իր կերպասներուն ընտիր յատկութեամբը, պատրաստութեան տոկունութեամբը, ինչպէս նաև հանդերձին գեղեցիկ կտրուածքովը։

ԳԼԽԱՒՈՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑՔ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ

Թիւնէլի քով Թիւ 2, եւ Բարաքէօյի Կամուրջին գլուխը Թիւ 28
ՄԵԾԱՓԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱՓԱՆԱԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

Հռոտոս	Փիլիպէ	Քիւս	Տրիպոլիս (Սուրիական)
Քավալա	Բոր-Սաիտ	Թարսուս	Եաֆա
Իուսմուք	Սելանիկ	Ատանա	Աքէա
Զմիւռնիա	Սամսոն	Պէրութ	Ալեքսանտրիա
Վառնա	Մերսին	Դամասկոս	Գահիրէ եւն. եւն.
Պուրկաս			

ԵՌԱՑԵԱԼ ԱՆԹԻԲԻՈՒԻՆ

ԼԸ ԲԻՏՐԻԷԼԻ

ԸՆԴԴԷՄ ԳԼԽԻ ՅԱՒԵՐՈՒ, ԾՈՎԷ ԲՈՒՆԻԵԼՈՒ ԴԵՐԱԶԱՆՑ ԴԱՐՄԱՆ ԷՆՖԼՈՒԷՆՑԱՅԻ ԵՒ ՏԱՆԿԻ

Ամիսս Գուսպոնիքը կը փարատէ դեղին գործածութեան յառաջ բերեալ խիթերն և սրտի խառնուրդը։

ԼԸ ԲԻՏՐԻԷԼ. ԵՒ ԸՆԿ. Ի Բարիզ, եւ դեղատանց մէջ։

ԴԱՐՈՒՍ ՄԵԾ ԳԻՒՏԸ

ԷԼԻՔՍԻՐ ԿՈՏԻՆՕ արագապէս կը բուժէ Երիկամանց, Ողնաճուծի հիւանդութիւնները, Ինֆլուէնցան, անարիւնները, ծիւրեալները, և այլն։ Կ'երիդասարդացնէ և կեանքը կ'երկարէ։ Իսկապէս վերանորոգիչ տարր մըն է։ արտակարգ զօրութեամբ և անմահ առատութեամբ նոր արիւն մը կուտայ։ Վնասակար հիւթ մը չպարունակելով, ամեն տարիքի մէջ կրնայ գործածուիլ, առանց ոեւէ վտանգի։

Շիշը 20 Ֆրանք։ ի Փարիզ, Մէն Լապար փողոց, Թիւ 7, վարչութեան կեդրոնատեղիէն խնդրել Տքթ. Ժիւլ Լաֆաժի տեսրակը պսակաւոր Փարիզի բժշկական Համալսարանէն։ այդ տետրակը պիտի ղրկուի ձրիապէս և առանց ճամբու ծախքի։

Ի Կ. Պոլիս կը վաճառուի Ռ-Ղէ-ի Բրէսոնական դեղարանը։

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԵՔԵՆԱԿԱՆ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆՑ ԵՒ ՁՈՒԼԱՐԱՆ

ՆԱԽԿԻՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆ ՍԷՔ ԵՂԲԱՐՑ, ՏԱՐՄՇԹՈՑՏ

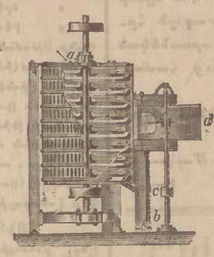

ՄԱՆՈՒԱԿԱՏՈՒԹԻՒՆՔ
ՋՐԱՂԱՑԷՆԵՐՍԻ ՇԻՆՈՒԹԻՒՆ
Կը հաստատուին ցորեն և հանգային նիւթեր ալալու յատուկ Լաղացքներ, Բրինձ կեղեւելու գործիքներ. Գարի փեսեկող և մաքրող աղորիք. Ակսող մեքենայք
ՇՈՓԵՆԱՐԻՐ ՄԵՔԵՆԱՑՔ
Գլանով մը և մարգրեալ գրութեան համեմատ յոյժ նուազ լոգէ ապառելու երաշխաւորութեամբ։
Կիսալոր մանուլք, արուեստական երկաթոգիք.
ՅՈՐԵՆՆ ՇՇԵՏԱՄԱՆՔ
ՋՐՀԱՆՔ

ՓՈՒԱՆՑՄՐԻՆՔ
Ըստ գերմանական կամ ամերիկեան ձեւերութեան (Ռաքէր).
ԱԶԻՒՍԱՐԱՆ ՁՈՒՏՎՐՄՈՒՆՔ
Ազիւսարանք կը հաստատուին Երկրամասեր փռաց համար երկաթեղէնք
Ազիւսարանի մեքենայք
Շոգեխուսեն ապրանք պատրաստող վերամբարձ մեքենայք
Շարժուն վերամբարձք, փոխադրիչ մեքենայք.
ՊՏՈՒՏԱԿԱՁԵՒԵՐ ԵՒ ՋՐԱԲԱՇԽԱՆԱՑ ԱՆՈՒԻՊ
Ջրաբաշխական վերամբարձք, լրաբաշխական յարձիլ մեքենայք։

Աշխարհի ամեն երկրաց մէջ կը գրկուին. տակագիրը Հրի, պայմանները յոյժ գոհացուցիչ են եւ վճարմունք դիւրին։

ԼԻԴՂ. Ներկայացուցիչ Ա. ՍՈՐԻՆԿՍԱԼԶ, Կ. Պոլիս, Կալաթա, Սելանիկ խան, 29.

ՇԻՐԲԻԹԻ ԽԱՅՐԻՅԻ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ 6

1891 ՀՈԿՏ. 19 ՇԱԲԱԹ ՕՐԷՆ ՄԿՍԵԱԼ ՄԻՆՋԵԻ 19 ՆՈԵ.

Վասփորէն Իջնող ղօրենասեր

1 30 Պէպէք Ա.Ռնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք.
1 30 Նէնիր. Մէզ. Պէյիւք. Թար. Եէնիք. Մերկ. Ր. Հիսար Պէպէք Ա.Ռնավ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիքթաշ
1 30 Վանիք. Զէնկէլ. Պէյլէր. Գուզկ.
1 30 Պէյգօզ Բաշլաղ. Զուղգ. Գանլը. Ա. Հիսար Գանա. Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուզկ.
2 15 Եէնիր. Մէսար. Պէշիք. Թարաղ. Եէնիք Իսթէն. Մերկ. Ր. Հիսար Պէպէք Ա.Ռնավ Գուրուչ Օրթաք. Պէշիքթաշ.
2 20 Պէյգ. Բաշլաղ. Եէնիք. Զաղլը. Գանլըճ. Պոյաճ. Ր. Ա Հիսար Գանտալ. Ա.Ռնավ. Զէնկլէր. Պէյլէր. Օրթ. Գզկնճ. Իւսկիւտար Պէշիք Գալաթաշ
3 — Ր. Ա. Գավ. Մէզարպ Պէյ. Թարպ. Պէյգօզ Բաշլաղ. Զուղգ. Գանլճա Ա. Հիս. Գանալ. Վանիք. Զէնկ. Պէյլէր. Գուզկ. Իւսկ.
3 20 Եէնիր. Մէզպ. Պէյիւք. Թարպ. Եէնիք. Սթէնա Մերկէն Պոյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք Ա.Ռնավ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիքթաշ
4 30 Եէնիր. Մէզարպ. Պէյիւք. Թարպ. Եէնիք. Սթէնա Մերկէն Պոյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք Ա.Ռնավ. Գուրուչ. Օրթաք Պէշիքթաշ
4 35 Եէնիր. Մէզարպ. Պէյիւք. Թարպ. Պէյգօզ Բաշլաղ. Զուղ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք Զէնկ Պէյլէր Գուզկ. Պէշիքթաշ
6 — Եէնիր. Մէզար. Պէյիւք. Թարպ. Եէնիք. Մերկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պէպէք Ա.Ռնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք.
7 — Մերկ. Ր. Ա. Հիսար Գանտ. Ա.Ռնվ. Զէնկ. Պէյլէկ. Օրթաք. Գզկնճ. Պէշիք. Իւսկ.
7 — Եէնիր. Մէզարպ. Պէյիւք. Թարպ. Պէյգ. Բաշլաղ. Եէնիք. Մերկ. Գանլըճ. Ր. Ա. Հիսար Գանտիլ. Ա.Ռնավ. Զէնկէլ. Պէյլ. Օրթաք. Գուզկ. Պէշիք. Իւսկ.
7 45 Ա. Ր. Գավ. Եէնիր. Մէզպ. Պէյիւք. Թարպ. Եէնիք. Մերկէն Ր. Հիսար Պէպէք. Ա.Ռնվ. Սրթաք. Պէշիկ.
8 45 Մէզարպ. Պէյիւք.քարէ Թարաղիա Պէյգօզ Բաշլաղ. Զուղ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտլ Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Իւսկ.
9 — Պէյիւք. Թարպ. Եէնիք. Սթէնա Պոյաճ. Ր. Հիսար. Ա.Ռնավուքեզ Օրթաք Պէշիկ.
10 — Եէնիր. Մէսարպ. Պէյիւք. Թարպ. Եէնիք. Մերկ. Ր. Հիսար Պէպէք Ա.Ռնվ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք.

Կոմաբլէն Դէնող ղօրենասեր

3 — Պէշիք. Օ.Թաք. Ա.Ռնավ. Պէպէք Ր. Հիսար Մերկն. Եէնիք. Թարպ. Պէզաք. Մէսարպ. Եէնիր.
3 15 Իւսկ. Գուզկ. Պէյլէր. Զէնկ. Վանիք. Գանա. Ա. Հիսար Գանլըճա. Զուղգ. Բաշլաղ Պէյգօզ Թարպ. Պէզաք. Մէզպ. Եէնիր.
3 30 Գավաթ. Իւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլ. Զէնկէլ. Ա.Ռնավ. Գանա. Ա. Ա. Ր. Հիսար Գանլըճ. Մերկ. Եէնիք. Բաշլաղ. Պէյգ. Թարպ. Պէզիւբա. Մէզարպ. Եէնիր.
4 15 Պէշիկ. Օրթաք. Գուրչ. Ա.Ռնավ. Պէպէք Ր. Հիսար. Պոյաճ. Սթէնեան Եէնիք. Թարպ. Պէյիւբ. Մէզարպ. Եէնիր.
5 15 Իւսկ. Պէշիք. Օրթ. Գուր. Ա.Ռնվ. Պէպէք Ր. Հիսար Մերկ. Եէնիք. Թարպ. Պէյիւբ. Մէզպ. Եէնիր. Ր. Ա. Գավաք
5 20 Իւսկ. Պէշիք. Գզկնճ. Օրթաք. Պէյլէրպէյ Զէնկլէր. Սրթվ. Գանալ. Ա. Ր. Հիսարը Գանլճ. Զաղլ. Մերկէն
6 — Գավաթ. Իւսկ. Պէշիք. Օրթաք. Ա.Ռնավ. Պէպէք Ա. Ր. Հիսար Մերկ. Եէնիք. Պէյգօն Թարպ. Պէյ. Մէզարպ.
7 — Պէշիք. Իւսկ. Գուզկուճճ. Պէյլէր. Զէնկէլ. Ա.Ռնավ. Գանա. Ր. Հիսար Պոյաճ. Գանլըճա Եէնիք. Թարպ. Պէյիւբ.
8 30 Պէշիքթաշ Օրթ. Ա.Ռնվուա. Պէպէք Ր. Հիսար Մերկ. Եէնիք. Թարպ. Պէյ.ք. Մէզպ. Եէնիր.
9 20 Պէշիկ. Օրթաք. Գուրչ. Ա.Ռնավ. Ր. Հիսար Պոյաճ. Եէնիք. Պէյգօզ. Թարպ. Պէյիւբ. Մէզարպ. Եէնիր.
10 5 Գաղ. Գուզկ. Պէյլէր. Զէնկ. Վանիք. Գանա. Ա. Հիսար Գանլըճ. Զուղուգլը Բաշլաղ. Պէյգ. Թար. Մէզ. Ր. Ա. Ա. Գավաք.
10 15 Պէշիք. Իւսկ. Գուզկ. Պէյլէրպէյ Զէնկլէր. Գուրուչ. Ա.Ռնավ. Գանալ. Ա. Ր. Հիսարքէ Գանլճ. Մերկ. Եէնիք. Բաշլաղ. Պէյգօզ
10 20 Պէշիքթաշ Օրթաք. Գուրուչ. Ա.Ռնավ. Պէպէք Ր. Հիսար Պոյաճ. Մերկէն Սթէնեա Եէնիք. Թարպ. Պէյգ. Մէզարպ. Եէնիր.
11 10 Իւսկ. Գուզկ. Պէյլէր. Զէնկ. Վանիք. Գանալ. Ա. Հիսար Գանլըճա Զուղգ. Բաշլաղ. Պէյգօզ
11 20 Պէշիքթ. Օրթաք. Ա.Ռնավ. Պէպէք Ր. Հիսար Մերկ. Եէնիք. Թարպ. Պէյգ. Եէնիր.
11 30 Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Զէնկ. Վանիք.
12 — Պէշիք. Օրթաք. Գուրչ. Ա.Ռնավ. Պէպէք.

Լ'ԻՒՆԻՕՆ L'UNION

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ

Հաստատեալ ի Փարիզ, իւր կեդրոնավայրն, Պանք փողոց, 15

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ԵՒ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԾԻՒՂ
ՀԻՄՆԵԱԼ 1828ԻՆ

Դրամագլուխը	Ֆր. 10,000,000
Պահեստի դրամ	» 6,700,000
Գանձերի ապահովագին (Բոնմ)	» 63,770,000
1890ի հասոյթ	» 15,000,000
Հրդեհի վնասուց վճարուած	» 160,570,000

Պ. Պ.
Ա. Տ'ԷՅԹԱԼ, ա.-թոքրն երեսփոխան, նախկին վարիչ Ֆրանսական Պանքայի, Նախագահ Ֆառասայի Հարաւային երկաթուղեաց ընկերութեան, ՆԱԽԱԳԱՀ
Ս. ՄԱԼԻ, Մայր Նշդարց Դրամատունէն, Նախագահ «Բարի-Լիոն-Մէտիթէրրանէ» երկաթուղեաց ընկերութեան, Նախագահ Օսմ. կայս. Պանքայի, ԴԵՐ-ՆԱԽԱԳԱՀ
ԻՒՆԻՕՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ.
Թ. ՕՏԷՈՒ, Նախկին դրամատեր, Նախագահ Վիէյ Մոնթանեքի և Էքինաքի ածխահանաց Ընկերութեան։
Ս. ՀԻՒՍԷԼ, Նախագահ Մեէլուզիի Ծովային Ապահովագրական ընկերութեան։

ՀՐԴԵՀԻ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ) Պ. Պ. ՇԱՌԼԸ ՌՈՊԵՐ. Նախկին պետական խորհրդական, ՏՆՕՐԻՆ
Պառոն Ժ. ՍԸՐԻԶ, Նախկին ելմտական քննիչ, ԴԵՐ-ՏՆՕՐԻՆ

Պ. Պ.
Ս. ՃԷՅՄՍԸՆ, Հօթիկեր և Ընկ. դրամատեարց տունէն։
Ֆ. ՄԻՇՕ, Նախկին Նախագահ Սէնի Աւեւտրական դատարանին, վարիչ Ֆրանսական Պանքայի, վարիչ Ֆառասայի Հիւսիսային երկաթուղւոյն։
Հ. ՄԻՐԱՊՈ, Միրապօ Բաքար; Բիւբարի և Ընկ. դրամատեարց տունէն։
Ա. ԹԻԻՐՆԷՅՍԸՆ, Լանտի երկաթուղեաց Ընկերութեան վարիչ։
Ա. ՎԷՐՆ, Վէրն և Ընկ. դրամատեարց տունէն, վարիչ Ֆրանսական պանքայի, տեսուչ Ֆառանսայի Հիւսիսային երկաթուղեաց ընկերութեան, վարիչ Օսմ. պանքայի։

ԿԵՆԱՑ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ) Պ. Պ. ԱԼՊԵՐ ՖՈՒՌ, ՏՆՕՐԷՆ
ԷՕԹԷՆ ԼԸ ՍԷՆ, Դեր-Տնօրէն

ԿԵՆԱՑ ԾԻՒՂ
ՀԻՄՆԵԱԼ 1829ԻՆ

Դրամագլուխը	Ֆր. 10,000,000
Պահեստի դրամ.	» 93,8
Կենաց համար վճարուած	» 59,000,000
Ապահովագրեալ գումարը	» 243,580,000

Ընկերութեան դրամատեարը ի Կ. Պոլիս. ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Մասնաւոր Տնօրէնն Կ. Պոլսոյ, ՍԻՄՈՆ ՔԱՅՍԷՐԼԵԱՆ, Կալաթա, Մահմուտիէ փողոց, Քամանտօ Պանգայի դիմաց, Երամեան խան, Թիւ 2